EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 13.6.2025
COM(2025) 308 final

ANNEX 6

LISA,

järgmise dokumendi juurde:

Ettepanek: Nõukogu otsus,

mis käsitleb ulatusliku lepingute paketi allkirjastamist Euroopa Liidu nimel, et tugevdada, süvendada ja laiendada kahepoolseid suhteid Šveitsi Konföderatsiooniga, ning Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kokkuleppe (Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimuste kohta) ajutist kohaldamist

EUROOPA LIIDU JA
ŠVEITSI KONFÖDERATSIOONI VAHELINE
ELEKTRIALANE KOKKULEPE

EUROOPA LIIT, edaspidi „liit“,

ning

ŠVEITSI KONFÖDERATSIOON, edaspidi „Šveits“,

edaspidi „kokkuleppeosalised“,

VÕTTES ARVESSE liidu ja Šveitsi elektrisüsteemide eriti tihedat seotust ning seda, et Šveits kuulus nende Euroopa riikide rühma, mis arendas põhivõrguettevõtjate koostöös välja piiriülese elektrikaubanduse Euroopas, et saada kasu jagatud energiaallikate eelistest,

MÄRKIDES, et viimase kahe aastakümne jooksul on liidus loodud tihe õigusraamistik tõhusa elektrienergia siseturu korraldamiseks elektriga kauplemise mehhanismidega (nagu kogu liidu turgude liitmine), millega asendatakse varasem koostööraamistik,

TUNNISTADES, et elektrikaubandust ja varustuskindlust käsitlevate liidu eeskirjade kohaldamata jätmine Šveitsis ning sellest tulenevalt Šveitsi mitteosalemine ühistes kauplemissüsteemides, -platvormides ja koordineerivates asutustes, mille suhtes kohaldatakse liidu õigust, on kokkuleppeosaliste elektrikoostööd ja varustuskindlust silmas pidades üha suurem probleem, mis toob kaasa turu ebatõhususe, suuremad tehingukulud, õiguskindlusetuse ja usaldusväärsuse puudumise ning tekitab elektritarbijatele lisakulusid,

RÕHUTADES, et võttes arvesse Šveitsi elektrisüsteemi füüsilist tihedat integreerimist Euroopa elektrisüsteemi, on käesoleva kokkuleppe eesmärk tõhustada vastastikust koostööd elektrisektoris, võimaldada Šveitsi osalemist kõigis liidu õigusega reguleeritud kauplemissüsteemides, -platvormides ja ühistes koordineerivates asutustes, edendada piiriülest elektrikaubandust, suurendada majanduslikku tõhusust ja sotsiaalset heaolu, tugevdada varustuskindlust, suurendada võrgu stabiilsust ning hõlbustada Euroopas 2050. aastaks üleminekut kasvuhoonegaaside nullnetoheitega energiasüsteemile, mis on vastastikku kasulik nii Šveitsile kui ka liidule,

VÕTTES ARVESSE, et Šveitsi osalemine liidu elektrienergia siseturul nõuab Šveitsi integreerimist viisil, mis tagab kokkuleppeosalistele ühesugused õigused ja kohustused. Selleks on omakorda vaja asjakohaseid eeskirju võrdsete tingimuste kohta, mis tagavad kokkuleppeosaliste vahel avatud ja ausa konkurentsi, sealhulgas asjakohaseid konkurentsi, keskkonda ja taastuvenergia tootmist käsitlevaid eeskirju;

MÄRKIDES vajadust kokkuleppeosaliste ja nende ametiasutuste vahelise tiheda koostöö järele elektrienergia siseturu eeskirjade nõuetekohaseks tõlgendamiseks ja kohaldamiseks ning piirkondliku võrgu stabiilsuse ja varustuskindluse suurendamiseks, eriti energiakriisi ajal,

RÕHUTADES, et kokkuleppeosalised omistavad käesoleva kokkuleppe alusel tehtavas koostöös suurt tähtsust elektrivarustuskindlusele ning et käesoleva kokkuleppe peamine eesmärk on luua usaldusväärsed reeglid, millega tagatakse, et mõlemad kokkuleppeosalised jätkavad selgete reeglite alusel vastastikku elektrienergiaga kauplemist ka energiakriisi ajal, tuginedes nii üksteise elektrivoogudele ja vähendades elektritarbijate kulusid,

TUNNISTADES, et pikaajaline füüsiline piiriülese võimsuse reserveerimine piirab kolmandate isikute vaba juurdepääsu põhimõtet, mida rakendatakse liidu elektrituru eeskirjades, ning et varasemate pikaajalist füüsilise võimsuse reserveerimise lepingute käsitlemine riikidega, mis ei ole liidu liikmesriigid, võib tekitada keerukaid õiguslikke probleeme, peaks käesolev kokkulepe tagama õiguskindluse seoses selliste reserveerimiste järkjärgulise kaotamise ja üleminekuperioodil kehtiva korraga,

VÕTTES ARVESSE piiriülesest elektrikaubandusest saadavat kasu ning investeeringute stimuleerimist kulutõhusasse, puhtasse ja tarnekindlasse elektrienergiasse liidus ja Šveitsis,

TUNNISTADES, et elektritaristu kuulumine avalik-õiguslikele isikutele võib olla õiguspärane poliitiline valik,

EESMÄRGIGA tugevdada ja süvendada Šveitsi ja tema ettevõtjate osalemist liidu siseturul, kus Šveits osaleb käesoleva kokkuleppe alusel,

TUNNISTADES, et siseturu nõuetekohane toimimine ja ühtsus valdkondades, kus Šveits osaleb, nõuab Šveitsi ja liidu ettevõtjate vahel võrdseid konkurentsitingimusi, mis põhinevad materiaal- ja menetlusõiguse normidel, mis on samaväärsed siseturul riigiabi suhtes kohaldatavate normidega,

KINNITADES VEEL KORD kokkuleppeosaliste autonoomiat ning nende institutsioonide rolli ja pädevust ning Šveitsi puhul riigi põhiseaduslikust korrast, sealhulgas otsedemokraatiast, võimude lahususest ja föderalismist tulenevate põhimõtete austamist,

ARVESTADES, et liit ja Šveits on seotud mitmete eri valdkondi hõlmavate kahepoolsete lepingutega, milles on sätestatud konkreetsed õigused ja kohustused, mis on teatavates aspektides sarnased liidus sätestatud õiguste ja kohustustega,

TULETADES MEELDE, et nende kahepoolsete lepingute eesmärk on suurendada Euroopa konkurentsivõimet ja luua kokkuleppeosaliste vahel tihedamad majandussidemed, mis põhinevad võrdsusel, vastastikkuse põhimõttel ning nende eeliste, õiguste ja kohustuste üldisel tasakaalul,

OLLES OTSUSTANUD tugevdada ja süvendada Šveitsi osalemist liidu siseturul samade eeskirjade alusel, mida kohaldatakse siseturu suhtes, säilitades samal ajal nende ja institutsioonide sõltumatuse ning Šveitsi puhul otsedemokraatiast, föderalismist ja siseturul osalemise valdkondlikust laadist tulenevate põhimõtete austamise,

KINNITADES VEEL KORD, et Šveitsi föderaalkohtu ja kõigi teiste Šveitsi kohtute, samuti Euroopa Liidu kohtute ja Euroopa Liidu Kohtu pädevus tõlgendada käesolevat kokkulepet üksikjuhtudel säilitatakse,

OLLES TEADLIKUD ühtsuse tagamisest siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits praegu ja ka tulevikus osaleb,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

I OSA

ÜLDSÄTTED

ARTIKKEL 1

Eesmärk

1. Käesoleva kokkuleppe eesmärk on võimaldada Šveitsil osaleda liidu elektrienergia siseturul, tagades elektrienergia siseturu eeskirjade (mida vajaduse korral kohandatakse) ühetaolise kohaldamise käesolevas kokkuleppes sätestatud tingimustel.

2. Seega on käesoleva kokkuleppe eesmärk:

a) tagada kõigile turuosalistele võrdne turulepääs nii liidu kui ka Šveitsi elektriturgudele, sealhulgas juurdepääs ühistele kauplemissüsteemidele, -platvormidele ja koordineerivatele asutustele;

b) edendada piiriülest elektrikaubandust, pidades silmas liidu ja Šveitsi vastastikuseid huve, sealhulgas põhivõrgu võimsuse parema jaotamise ja haldamisega, eelkõige võrkudevaheliste ühenduste puhul;

c) tagada piirkondliku elektrivõrgu stabiilsus ja Šveitsi elektrisüsteemi liitmine liidu ühendatud süsteemiga;

d) tagada varustuskindluse kõrge tase;

e) tagada elektrienergia hulgimüügituru terviklikkus ja läbipaistvus;

f) suurendada ja edendada taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia osakaalu ning tagada elektrisektoris keskkonnakaitse kõrge tase, et hõlbustada üleminekut kasvuhoonegaaside netonullenergia süsteemile Euroopas 2050. aastaks;

g) suurendada koostööd kokkuleppeosaliste, nende reguleerivate asutuste ja elektrisektori ettevõtjate vahel.

ARTIKKEL 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat kokkulepet kohaldatakse elektrisektori suhtes osas, mis puudutab elektrienergia tootmist, edastamist, jaotamist, sellega kauplemist ja selle tarnimist.

2. Käesolevat kokkulepet kohaldatakse ka siin määratletud elektrisektoriga otseselt seotud küsimustes.

ARTIKKEL 3

Diskrimineerimiskeeld

Kokkuleppeosalised ei võta käesoleva kokkuleppe rakendamisel diskrimineerivaid meetmeid.

II OSA

ELEKTRIENERGIA SISETURUL OSALEMIST KÄSITLEVAD NORMID

ARTIKKEL 4

Elektrisektorit reguleerivad normid

Šveits kohaldab I lisas sätestatud elektrisektori õigusakte.

ARTIKKEL 5

Šveitsi põhivõrguettevõtja

1. Ilma et see piiraks I lisas loetletud õigusaktides kehtestatud põhivõrguettevõtjate eraldamist käsitlevate sätete kohaldamist, ei tõlgendata ühtki käesoleva kokkuleppe sätet nii, nagu takistaks see Šveitsi avalik-õiguslikel asutustel, näiteks kantoni või kohalike omavalitsuse asutustel, omamast otsest või kaudset enamusosalust Šveitsi põhivõrguettevõtjas.

2. Ükski käesoleva kokkuleppe säte ei takista elektrisektoris tegutsevatel äriühingutel omamast otsest või kaudset enamusosalust Šveitsi põhivõrguettevõtjas, kui I lisas loetletud õigusaktides kehtestatud põhivõrguettevõtjate eraldamist käsitlevate sätetest ei tulene teisiti.

ARTIKKEL 6

Šveitsi jaotusvõrguettevõtjad

Ilma et see piiraks I lisas loetletud õigusaktides kehtestatud põhivõrguettevõtjate eraldamist käsitlevate sätete kohaldamist, ei tõlgendata ühtki käesoleva kokkuleppe sätet nii, nagu takistaks see Šveitsi avalik-õiguslikel asutustel, näiteks kantoni või kohalike omavalitsuse asutustel:

a) olemast jaotusvõrguettevõtja ainuomanik või omamast otsest või kaudset enamusosalust Šveitsi jaotusvõrguettevõtjates;

b) asutamast oma võrguettevõtjaid ja tootmis- või tarneettevõtjaid kooskõlas avaliku õigusega.

ARTIKKEL 7

Šveitsi universaalteenus

1. Ühtki käesoleva kokkuleppe sätet ei tõlgendata nii, nagu takistaks see Šveitsil vastu võtmast tarbijakaitsemeetmeid, mis annavad kodumajapidamistele ja ettevõtjatele, kes jäävad allapoole teatavat tarbimiskünnist, õiguse kasutada universaalteenuseid, sealhulgas teenuseid, mida osutab viimasena vastutav teenuseosutaja vastavalt I lisas loetletud õigusaktidele.

2. Käesolevat kokkulepet ei tõlgendata nii, nagu takistaks see universaalteenuse hindade reguleerimist kooskõlas I lisas esitatud õigusaktide sätetega.

ARTIKKEL 8

Üleminekukord kehtiva pikaajalise võimsuste reserveerimise jaoks võrkudevaheliste ühenduste puhul Šveitsi piiril

1. Selleks, et tagada võrgule mittediskrimineeriva juurdepääsu põhimõtte järgimine, kaotatakse käesoleva kokkuleppe jõustumisel kehtivad pikaajalised võimsuse reserveerimised Šveitsi ja Prantsusmaa vahelistes võrkudevahelistes ühendustes, mis määrati kindlaks II lisa B jaos loetletud lepingutes, mis sõlmiti enne 1. jaanuari 2002. Kõnealuste lepingute omajatele makstakse rahalist hüvitist üleminekuperioodi jooksul, mis lõpeb seitse aastat pärast käesoleva kokkuleppe jõustumist, kuid mitte kauem kui II lisa B jaos loetletud vastava kehtiva lepingu lõppkuupäevani, kui kõnealune leping lõpeb enne käesoleva kokkuleppe jõustumist. II lisa B jaos loetletud lepingute muudatused ei mõjuta pikaajalise võimsuse reserveerimise kaotamist ega üleminekuperioodi.

2. II lisa A jaos on sätestatud rahalise hüvitamise põhimõtted ja riiklike reguleerivate asutuste ülesanded, mis on seotud hüvitise ja selle rahastamisega.

3. Olenemata lõikest 1 säilivad II lisa C jaos loetletud piiriüleste hüdroelektrijaamadega seotud võimsuse reserveerimine, mis ei ületa 65 MW, üleminekuperioodi jooksul, mis lõpeb 15 aastat pärast käesoleva kokkuleppe jõustumist, kuid mitte kauem kui vastava olemasoleva kontsessiooni lõppkuupäevani, kui kontsessioon lõpeb enne käesoleva kokkuleppe jõustumist, ning lõpetatakse pärast seda.

ARTIKKEL 9

Varustuskindlus ja võimsusreserv

1. Kokkuleppeosalised omistavad käesoleva kokkuleppe alusel tehtavas koostöös suurt tähtsust elektrivarustuskindlusele. Selleks, et tagada elektriturgude toimimine ja elektrivood seal, kus seda kõige rohkem vajatakse, jäävad piiriülesed võrkudevahelised ühendused avatuks (sealhulgas elektrikriisi ajal) kooskõlas käesoleva kokkuleppega. Välditakse meetmeid, mis ohustavad elektrivarustuskindlust, eelkõige elektrikriiside korral; eriti välditakse selliseid sekkumisi nagu piiriüleste elektrivoogude põhjendamatu piiramine.

2. Šveits võib elektrivarustuskindluse tagamiseks võtta vajalikke, proportsionaalseid ja mittemoonutavaid meetmeid, eelkõige luues ja omades elektrivarusid niivõrd, kui need on kooskõlas käesoleva kokkuleppega.

3. Oma riiklike ressursside piisavuse hindamisel võib Šveits esitada eeldusi, võttes arvesse riikliku elektrienergia nõudluse ja -pakkumise eripärasid, sealhulgas selliseid, mis tulenevad asjaolust, et Šveits ei ole liidu liikmesriik, või teguritest, mis võivad olla Šveitsi varustuskindluse seisukohast eriti olulised, nagu elektritootmiseks vajamineva tuumaenergia või gaasi kättesaadavuse vähenemine naaberriikides, tingimusel et selliseid probleeme võetakse arvesse proportsionaalsel ja mõistlikul viisil.

4. Selleks et tagada käesoleva kokkuleppe alusel tootmise piisavuse tagamiseks antavat riigiabi käsitlevate eeskirjade tõhusus ja võtta arvesse uusi võimalusi elektri vahetamiseks siduvate eeskirjade alusel pärast käesoleva kokkuleppe jõustumist, ei tohi enne käesoleva kokkuleppe jõustumist piisavusreservide jaoks ette nähtud riigi toetust, mis ei ole käesoleva kokkuleppega kooskõlas, anda kauem kui kuus aastat pärast käesoleva kokkuleppe jõustumist.

ARTIKKEL 10

Šveitsi osalemine institutsioonides ja muudes organites

1. Šveits ja asjaomased Šveitsi osalejad osalevad käesoleva kokkuleppe seisukohast olulistes institutsioonides, komiteedes, piirkondades, kavades, platvormides, algatustes ja muudes sarnastes organites.

2. Eelkõige:

a) Šveitsi reguleeriv asutus osaleb Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööametis (edaspidi „ACER“);

b) Šveitsi põhivõrguettevõtja osaleb Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikus (edaspidi „ENTSO-E“);

c) Šveitsi jaotusvõrguettevõtjad osalevad Euroopa jaotusvõrguettevõtjate üksuses (edaspidi „ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus“).

3. Šveitsi osalemise üksikasjad on esitatud lisades.

ARTIKKEL 11

Energiaressursside kasutamine ja tootmiskäitiste omamine

1. Šveits säilitab õiguse määrata käesoleva kokkuleppe alusel kohaldatava õiguse piires kindlaks oma energiavarude kasutamise tingimused, oma valikud erinevate energiaallikate vahel ning oma energiavarustuse üldstruktuur.

2. Ükski käesoleva kokkuleppe säte ei takista avaliku sektori asutustel omamast tootmiskäitisi, sealhulgas hüdroenergia tootmise käitisi asjakohaste kohaldatavate elektrit käsitlevate õigusaktide piires.

III OSA

RIIGIABI

ARTIKKEL 12

Riigiabi käsitlevate sätete eesmärgid

1. Käesoleva osa eesmärk on tagada võrdsed konkurentsitingimused liidu ja Šveitsi ettevõtjatele käesoleva kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluvates siseturu valdkondades ning siseturu nõuetekohane toimimine, sätestades riigiabi käsitlevad materiaalõigus- ja menetlusnormid.

2. Käesolev osa ja selle lisad ei muuda käesoleva kokkuleppe kohaldamisala ega eesmärke.

ARTIKKEL 13

Riigiabi

1. Kui käesolevas kokkuleppes ei ole sätestatud teisiti, on igasugune Šveitsi või liidu liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missuguses vormis antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kui see kahjustab kokkuleppeosaliste vahelist kaubandust käesoleva kokkuleppe kohaldamisalas.

2. Siseturu nõuetekohase toimimisega on kooskõlas järgmised meetmed:

a) üksiktarbijatele antav sotsiaalabi, kui sellist abi antakse ilma asjassepuutuvate toodete päritolul põhineva diskrimineerimiseta;

b) loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi;

c) III lisa A jaos sätestatud meetmed.

3. Siseturu nõuetekohase toimimisega kokkusobivaks võib pidada järgmisi meetmeid:

a) abi majandusarengu edendamiseks piirkondades, kus elatustase on erakordselt madal või kus valitseb tõsine tööpuudus;

b) abi üleeuroopalist huvi pakkuva või kokkuleppeosaliste ühistes huvides oleva tähtsa projekti elluviimiseks või selleks, et kõrvaldada tõsine häire liidu liikmesriigi või Šveitsi majanduses;

c) abi teatava majandustegevuse või teatavate majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus kokkuleppeosaliste huvidega;

d) abi kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks, kui niisugune abi ei kahjusta kaubandustingimusi ja konkurentsi määral, mis oleks vastuolus kokkuleppeosaliste huvidega;

e) III lisa B jaos sätestatud abi liigid.

4. III lisa C jao kohaselt antud abi loetakse siseturu nõuetekohase toimimisega kokkusobivaks ja vabastatakse artikli 14 kohasest teavitamiskohustusest.

5. Kui abi antakse ettevõtjatele, kellele on usaldatud üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine või kes on kasumit taotlevad monopolid, kohaldatakse nende suhtes käesolevas kokkuleppes sätestatud eeskirju ulatuses, milles selliste eeskirjade rakendamine ei takista kõnealustele ettevõtjatele määratud konkreetsete ülesannete täitmist *de jure* ega *de facto*. Kaubanduse arengut ei tohi mõjutada määral, mis oleks vastuolus kokkuleppeosaliste huvidega.

6. Käesolevat osa ei kohaldata abi suhtes, mille puhul ühele ettevõtjale käesoleva kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluva tegevuse jaoks antav summa kujutab endast III lisa D jaos sätestatud vähese tähtsusega abi.

7. Käesoleva kokkuleppe artikli 25 alusel loodud ühiskomitee (edaspidi „ühiskomitee“) võib otsustada ajakohastada III lisa A ja B jagu, täpsustades meetmed, mis on kooskõlas siseturu nõuetekohase toimimisega, või abi liigid, mida võib siseturu nõuetekohase toimimisega kokkusobivaks pidada.

ARTIKKEL 14

Järelevalve

1. Artikli 12 kohaldamisel teostab liit kooskõlas pädevuse jaotusega liidu ja selle liikmesriikide ning Šveits oma põhiseadusliku pädevuskorra kohaselt järelevalvet riigiabi eeskirjade kohaldamise üle oma territooriumil vastavalt käesolevale osale.

2. Käesoleva osa rakendamisel haldab liit riigiabi järelevalvesüsteemi kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklitega 93, 106, 107 ja 108, mida on täiendatud riigiabi käsitlevate liidu õigusaktidega ja IV lisa A jao punktis 1 loetletud liidu õigusaktidega, mis käsitlevad elektrisektoris antavat riigiabi.

3. Käesoleva osa rakendamiseks loob ja haldab Šveits viie aasta jooksul alates käesoleva kokkuleppe jõustumisest riigiabi järelevalvesüsteemi, mis tagab igal ajal järelevalve ja jõustamise taseme, mis on samaväärne liidus kohaldatava tasemega, nagu on sätestatud lõikes 2, sealhulgas järgmise:

a) sõltumatu järelevalveasutus ning

b) menetlused, millega tagatakse, et järelevalveasutus kontrollib abi kokkusobivust siseturu nõuetekohase toimimisega, sealhulgas:

i) järelevalveasutuse eelnev teavitamine kavandatavast abist;

ii) teatatud abi hindamine järelevalveasutuse poolt ja tema pädevus vaadata läbi teatamata abi;

iii) pädevas õigusasutuses sellise abi vaidlustamine, mida järelevalveasutus peab siseturu nõuetekohase toimimisega kokkusobimatuks; sellisel vaidlustamisel on peatav mõju alates hetkest, mil akt on vaidlustatav, ning

iv) antud ja siseturu nõuetekohase toimimisega kokkusobimatuks tunnistatud abi tagasinõudmine koos intressidega.

4. Vastavalt Šveitsi põhiseaduslikule pädevuskorrale ei kohaldata lõike 3 punkti b alapunkte iii ja iv Šveitsi Liidukogu või Šveitsi Liidunõukogu aktide suhtes.

5. Kui Šveitsi järelevalveasutus ei saa vaidlustada Šveitsi Liidukogu või Šveitsi Liidunõukogu abi õigusasutuses, kuna tal on Šveitsi põhiseadusliku korra kohaselt piiratud pädevus, vaidlustab ta selle abi kohaldamise teiste asutuste poolt kõikidel erijuhtudel. Kui õigusasutus leiab, et kõnealune abi ei ole kooskõlas siseturu nõuetekohase toimimisega, võtavad Šveitsi pädevad õigus- ja haldusasutused seda järeldust arvesse, kui nad hindavad, kas abi on konkreetsel juhul kohaldatav.

ARTIKKEL 15

Olemasolev abi

1. Artikli 14 lõike 3 punkti b ei kohaldata olemasoleva abi, sealhulgas abikavade ja üksikabi suhtes.

2. Käesoleva kokkuleppe kohaldamisel hõlmab olemasolev abi seda abi, mis on antud enne käesoleva kokkuleppe jõustumist ja viie aasta jooksul pärast selle jõustumist.

3. 12 kuu jooksul alates järelevalvesüsteemi kehtestamisest vastavalt artikli 14 lõikele 3 saab järelevalveasutus ülevaate kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluvatest olemasolevatest abikavadest, mis on veel jõus, ning hindab neid kavasid *prima facie* artiklis 13 sätestatud kriteeriumide alusel.

4. Järelevalveasutus kontrollib pidevalt Šveitsis olemasolevate abikavade kokkusobivust siseturu nõuetekohase toimimisega vastavalt lõigetele 5, 6 ja 7.

5. Kui järelevalveasutus leiab, et olemasolev abikava ei sobi või enam ei sobi kokku siseturu nõuetekohase toimimisega, teavitab ta pädevaid asutusi kohustusest järgida käesolevat osa. Kui sellist abikava muudetakse või see lõpetatakse, teavitavad pädevad asutused sellest järelevalveasutust.

6. Kui järelevalveasutus leiab, et pädevate asutuste võetud meetmed on asjakohased, et tagada abikava kokkusobivus siseturu nõuetekohase toimimisega, avaldab ta need meetmed.

7. Olenemata käesoleva artikli lõikest 1, kui järelevalveasutus leiab, et abikava ei ole kooskõlas siseturu nõuetekohase toimimisega, avaldab järelevalveasutus oma hinnangu ja vaidlustab abikava kohaldamise kõikidel erijuhtudel kooskõlas artikli 14 lõike 3 punkti b alapunktiga iii ja artikli 14 lõikega 5.

8. Kui olemasolevat abikava muudetakse nii, et see mõjutab abi kokkusobivust siseturu nõuetekohase toimimisega, käsitatakse abi käesoleva osa kohaldamisel uue abina ja seetõttu kohaldatakse selle suhtes artikli 14 lõike 3 punkti b.

ARTIKKEL 16

Läbipaistvus

1. Kokkuleppeosalised tagavad oma territooriumil antava abi läbipaistvuse. Liidu puhul põhineb läbipaistvus materiaal- ja menetlusõiguse normidel, mida kohaldatakse liidus kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluva riigiabi suhtes. Šveitsi puhul põhineb läbipaistvus materiaal- ja menetlusõiguse normidel, mis on samaväärsed nendega, mida kohaldatakse liidus kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluva riigiabi suhtes.

2. Mõlemad kokkuleppeosalised tagavad, et nende territooriumil ja kui käesolevas osas ei ole sätestatud teisiti, avaldatakse järgmine:

a) antud abi;

b) järelevalveasutuste arvamused või otsused;

c) pädevate õigusasutuste otsused abi kokkusobivuse kohta siseturu nõuetekohase toimimisega ning

d) järelevalveasutuste kohaldatavad suunised ja teatised.

ARTIKKEL 17

Koostööviisid

1. Kokkuleppeosalised teevad koostööd ja vahetavad teavet riigiabi kohta vastavalt oma õigusaktidele ja olemasolevatele vahenditele.

2. Riigiabi materiaalõiguse normide ühetaoliseks rakendamiseks, kohaldamiseks ja tõlgendamiseks ning nende harmooniliseks arenguks:

a) teevad kokkuleppeosalised koostööd ja konsulteerivad teineteisega IV lisa B jaos osutatud asjakohaste suuniste ja teatiste osas ning

b) lepivad kokkuleppeosaliste järelevalveasutused kokku korrapärase teabevahetuse korra, sealhulgas selle, kuidas normide kohaldamine olemasolevat abi mõjutab.

ARTIKKEL 18

Konsulteerimine

1. Kokkuleppeosalise taotlusel konsulteerivad kokkuleppeosalised teineteisega ühiskomitees käesoleva osa rakendamisega seotud küsimustes.

2. Kokkuleppeosalise oluliste huvidega seotud arengute korral, mis võivad mõjutada käesoleva osa toimimist, kohtub ühiskomitee kokkuleppeosalise taotluse korral 30 päeva jooksul alates taotluse esitamisest asjakohaselt kõrgel tasemel, et küsimust arutada.

ARTIKKEL 19

Riigiabi käsitlevate õigusaktide inkorporeerimine

1. Olenemata artiklist 27 tagavad Šveits ja liit artikli 13 lõigete 4 ja 6 ning artikli 14 lõigete 2 ja 3 kohaldamisel ning õiguskindluse ja õigusaktide ühtsuse tagamiseks siseturu valdkondades, milles Šveits osaleb käesoleva kokkuleppe alusel, et III lisa C ja D jaos ning IV lisa A jaos käsitletud valdkondades vastu võetud liidu õigusaktid inkorporeeritakse kõnealustesse lisadesse võimalikult kiiresti pärast nende vastuvõtmist.

2. Kui liit võtab vastu õigusakti III lisa C ja D jaos või IV lisa A jaos käsitletud valdkonnas, teavitab ta sellest võimalikult kiiresti ühiskomitee kaudu Šveitsi. Ühe kokkuleppeosalise taotlusel korraldatakse ühiskomitees vastaval teemal arvamuste vahetus.

3. Ühiskomitee tegutseb kooskõlas lõikega 1 ja võtab võimalikult kiiresti vastu otsuse III lisa C ja D jao ning IV lisa A jao muutmiseks, sealhulgas vajalikud kohandused.

4. Kui artiklist 28 ei tulene teisiti, jõustuvad ühiskomitee käesolev artikli lõike 3 kohased otsused viivitamata, kuid mitte mingil juhul enne kuupäeva, mil liidu vastavat õigusakti hakatakse liidus kohaldama.

IV OSA

ELEKTRITURUGA SEOTUD VALDKONNAD

ARTIKKEL 20

Keskkond

1. Kokkuleppeosalised tagavad elektrisektoris keskkonnakaitse kõrge taseme.

2. Šveits tagab keskkonnakaitse kõrge taseme vastavalt artikli 27 lõikele 3 ja V lisale.

ARTIKKEL 21

Taastuvenergia

1. Kokkuleppeosalised teevad koostööd taastuvenergia valdkonnas, eelkõige seoses taastuvenergia kasutuselevõtu ja edendamisega.

2. Kokkuleppeosalised kohustuvad suurendama taastuvenergia osakaalu oma energiasüsteemis. Šveits kohaldab VI lisas sätestatud taastuvaid energiaallikaid käsitlevaid õigusakte ja kehtestab eelkõige sobiva soovitusliku taastuvenergia eesmärgi.

3. Kokkuleppeosalised püüavad kiirendada oma planeerimis- ja loamenetlusi.

ARTIKKEL 22

Taristualane koostöö

1. Kokkuleppeosalised teevad koostööd, et hõlbustada nende territooriumeid ühendava elektritaristu õigeaegset arendamist ja koostalitlusvõimet.

2. Iga kokkuleppeosaline tagab, et tema elektrienergia ülekandesüsteemide võrgu arengukavad koostatakse, avaldatakse ja neid ajakohastatakse korrapäraselt.

3. Šveitsi taristuprojektide võimalikul liigitamisel vastastikust huvi pakkuvateks projektideks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/869[1] artikli 2 lõikele 1 ja artikli 4 lõike 2 punktile e eeldatakse, et Šveitsi puhul on poliitikaraamistiku lähendamise tase kõrge. Šveits hõlbustab sarnast kiirendatud rakendamise ajakava ja muid poliitilisi toetusmeetmeid, nagu on sätestatud kõnealuses määruses.

V OSA

INSTITUTSIOONILISED SÄTTED

1. PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

ARTIKKEL 23

Institutsiooniliste sätete eesmärgid

1. Käesoleva osa eesmärk on tagada kokkuleppeosalistele ning ettevõtjatele ja üksikisikutele suurem õiguskindlus, võrdne kohtlemine ja võrdsed tingimused käesoleva kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluvates siseturuga seotud valdkondades.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/869, 30. mai 2022, üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta ja millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 715/2009, (EL) 2019/942 ja (EL) 2019/943 ning direktiive 2009/73/EÜ ja (EL) 2019/944 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 347/2013, (ELT EU L 152, 3.6.2022, lk 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj).

2. Selleks on käesolevas osas esitatud institutsioonilised lahendused, mis hõlbustavad kokkuleppeosaliste vaheliste majandussuhete pidevat ja tasakaalustatud tugevdamist Võttes arvesse rahvusvahelise õiguse põhimõtteid, sätestatakse käesolevas osas eelkõige institutsioonilised lahendused käesoleva kokkuleppe jaoks, mis on ühised kahepoolsetele lepingutele, mis on sõlmitud või sõlmitakse siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb, muutmata käesoleva kokkuleppe kohaldamisala või eesmärke, eelkõige:

a) menetlus kokkuleppe vastavusse viimiseks sellega seotud liidu õigusaktidega;

b) käesoleva kokkuleppe ja selles viidatud liidu õigusaktide ühetaoline tõlgendamine ja kohaldamine;

c) käesoleva kokkuleppe järelevalve ja kohaldamine ning

d) vaidluste lahendamine käesoleva kokkuleppe raames.

ARTIKKEL 24

Kahepoolsed lepingud siseturuga seotud valdkondades,
milles Šveits osaleb

1. Kehtivaid ja tulevasi kahepoolseid lepinguid liidu ja Šveitsi vahel siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb, käsitatakse ühtse tervikuna, mis tagab õiguste ja kohustuste tasakaalu liidu ja Šveitsi vahel.

2. Käesolev kokkulepe kujutab endast kahepoolset lepingut siseturuga seotud valdkonnas, milles Šveits osaleb.

ARTIKKEL 25

Ühiskomitee

1. Käesolevaga luuakse ühiskomitee. Ühiskomiteesse kuuluvad mõlema kokkuleppeosalise esindajad.

2. Ühiskomitee kaaseesistujateks on liidu esindaja ja Šveitsi esindaja.

3. Ühiskomitee teeb järgmist:

a) tagab käesoleva kokkuleppe nõuetekohase toimimise, tõhusa haldamise ja kohaldamise;

b) loob kokkuleppeosalistele võimaluse vastastikuseks konsulteerimiseks ja pidevaks omavaheliseks teabevahetuseks, eelkõige selleks, et leida lahendus mis tahes probleemidele käesoleva kokkuleppe või selles viidatud liidu õigusakti tõlgendamisel või kohaldamisel kooskõlas artikliga 32;

c) annab kokkuleppeosalistele soovitusi käesoleva kokkuleppega seotud küsimustes;

d) võtab käesolevas kokkuleppes sõnaselgelt ette nähtud juhtudel vastu otsuseid ning

e) teostab mis tahes muud talle käesoleva kokkuleppega antud pädevust.

4. Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud Euroopa Liidu privileegide ja immuniteetide protokolli (nr 7) (edaspidi „protokoll nr 7“) artiklite 1–6, 10–15, 17 või 18 muutmise korral muudab ühiskomitee vastavalt I lisa liidet.

5. Ühiskomitee tegutseb konsensuse alusel.

Otsused on kokkuleppeosaliste suhtes siduvad ning nad võtavad otsuste rakendamiseks kõik vajalikud meetmed.

6. Ühiskomitee tuleb kokku vähemalt kord aastas, vaheldumisi Brüsselis ja Bernis, kui kaaseesistujad ei otsusta teisiti. Samuti tuleb ühiskomitee kokku emma-kumma kokkuleppeosalise taotlusel. Kaaseesistujad võivad kokku leppida, et ühiskomitee koosolek toimub videokonverentsi või telekonverentsi teel.

7. Ühiskomitee kehtestab oma töökorra ja ajakohastab seda vastavalt vajadusele.

8. Ühiskomitee võib otsustada moodustada töörühmi või eksperdirühmi, mis abistavad teda tema ülesannete täitmisel.

2. PEATÜKK

KÄESOLEVA KOKKULEPPE VASTAVUSSE VIIMINE LIIDU ÕIGUSAKTIDEGA

ARTIKKEL 26

Osalemine liidu õigusaktide koostamises (edaspidi „otsuste kujundamine“)

1. Kui Euroopa Komisjon (edaspidi „komisjon“) koostab kooskõlas ELi toimimise lepinguga käesoleva kokkuleppega reguleeritavas valdkonnas liidu õigusakti ettepaneku, teavitab ta sellest Šveitsi ja konsulteerib mitteametlikult Šveitsi ekspertidega samal viisil, nagu ta küsib oma ettepanekute koostamisel liidu liikmesriikide ekspertide arvamust.

Ühe kokkuleppeosalise taotlusel toimub esimene arvamuste vahetus ühiskomitees.

Liidu õigusakti vastuvõtmisele eelneva perioodi olulistel hetkedel konsulteerivad kokkuleppeosalised teineteisega ühiskomitees pidevalt ja vahetavad teavet, kui üks neist seda soovib.

2. Kui komisjon valmistab kooskõlas ELi toimimise lepinguga ette delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad liidu õiguse alusakte käesoleva kokkuleppega hõlmatud valdkonnas, tagab ta, et Šveits osaleb eelnõude ettevalmistamises võimalikult laialdaselt, ning konsulteerib Šveitsi ekspertidega samadel alustel, kui ta konsulteerib liidu liikmesriikide ekspertidega.

3. Kui komisjon valmistab kooskõlas ELi toimimise lepinguga ette rakendusakte, mis käsitlevad liidu õiguse alusakte käesoleva kokkuleppega hõlmatud valdkonnas, tagab ta, et Šveits osaleb võimalikult laialdaselt nende eelnõude ettevalmistamises, mis esitatakse hiljem komiteedele, kes abistavad komisjoni tema rakendusvolituste kasutamisel, ning konsulteerib Šveitsi ekspertidega samadel alustel, kui ta konsulteerib liidu liikmesriikide ekspertidega.

4. Šveitsi eksperdid kaasatakse lõigetes 2 ja 3 nimetamata komiteede töösse, kui see on vajalik kokkuleppe nõuetekohaseks toimimiseks. Ühiskomitee koostab kõnealuste komiteede ja vajaduse korral teiste sarnaste omadustega komiteede nimekirja ja ajakohastab seda.

5. Käesolevat artiklit ei kohaldata liidu õigusaktide või nende sätete suhtes, mis kuuluvad artikli 27 lõikes 8 osutatud erandi kohaldamisalasse.

ARTIKKEL 27

Liidu õigusaktide inkorporeerimine

1. Selleks et tagada õiguskindlus ja õigusaktide ühtsus siseturu valdkonnas, milles Šveits käesoleva kokkuleppe alusel osaleb, tagavad Šveits ja liit, et kokkuleppega reguleeritavas valdkonnas vastu võetud liidu õigusaktid lisatakse käesolevasse kokkuleppesse võimalikult kiiresti pärast nende vastuvõtmist.

2. Lõike 5 kohaselt I ja IV lisasse lisatud liidu õigusaktid muutuvad käesolevasse kokkuleppesse inkorporeerimisega osaks Šveitsi õiguskorrast, arvestades vajaduse korral ühiskomitee poolt otsustatud kohandusi.

3. Šveits võtab vastu või säilitab elektrisektoris kohaldatavad sätted, millega kehtestatakse nõuded, mis tagatavad vähemalt sama keskkonnakaitse tase, mis on sätestatud V lisasse kooskõlas lõikega 5 inkorporeeritud liidu õigusaktides. Käesoleva lõike kohaselt vastu võetud või kehtima jäetud Šveitsi õiguse sätetele ei või tugineda, et piirata V lisas osutatud liidu õigusaktides sätestatud nõuetele vastavate liidu kaupade ja teenuste vaba juurdepääsu Šveitsi turule.

4. Kui liit võtab käesoleva kokkuleppega hõlmatud valdkonnas vastu õigusakti, teavitab ta sellest ühiskomitee kaudu võimalikult kiiresti Šveitsi. Ühe kokkuleppeosalise taotlusel korraldatakse ühiskomitees vastaval teemal arvamuste vahetus.

5. Ühiskomitee tegutseb kooskõlas lõikega 1 ja võtab võimalikult kiiresti vastu otsuse kokkuleppe I, V ja VI lisa muutmise ja vajalike kohanduste kohta.

6. Ilma et see piiraks lõigete 1 ja 2 kohaldamist, võib ühiskomitee, kui see on vajalik kokkuleppe ja selle lõike 5 kohaselt muudetud I, V ja VI lisa sidususe tagamiseks, teha kokkuleppeosalistele nende sisemenetluste kohaselt heakskiitmiseks ettepaneku kokkulepe läbi vaadata.

7. Käesolevas kokkuleppes sisalduvaid viiteid liidu õigusaktile, mis enam ei kehti, käsitatakse viidetena selle akti kehtetuks tunnistanud liidu õigusaktile, nagu see on lisatud kokkuleppe I, V ja VI lisasse, alates ühiskomitee otsuse jõustumisest I, V ja VI lisa vastava muutmise kohta, kui kõnealuses otsuses ei ole sätestatud teisiti.

8. Lõikes 1 sätestatud kohustust ei kohaldata liidu õigusaktide või nende sätete suhtes, mis kuuluvad allpool loetletud järgmiste erandite kohaldamisalasse:

– artikli 9 lõige 3.

9. Kui artiklist 28 ei tulene teisiti, jõustuvad ühiskomitee lõike 5 kohased otsused viivitamata, kuid mitte mingil juhul enne kuupäeva, mil liidu vastavat õigusakti hakatakse liidus kohaldama.

10. Kokkuleppeosalised teevad kogu käesolevas artiklis sätestatud menetluse vältel heas usus koostööd, et hõlbustada otsuste tegemist.

ARTIKKEL 28

Põhiseadusest tulenevate kohustuste täitmine Šveitsi poolt

1. Artikli 27 lõikes 4 osutatud arvamuste vahetuse käigus teavitab Šveits liitu sellest, kas artikli 27 lõikes 5 osutatud otsusega nõutakse Šveitsilt põhiseadusest tulenevate kohustuste täitmist, et see siduvaks muuta.

2. Kui artikli 27 lõikes 5 osutatud otsusega nõutakse Šveitsilt põhiseadusest tulenevate kohustuste täitmist, et see siduvaks muuta, on Šveitsil alates lõikes 1 sätestatud teabe esitamise kuupäevast maksimaalselt kaks aastat, välja arvatud referendumimenetluse algatamise korral, millisel juhul pikendatakse seda tähtaega ühe aasta võrra.

3. Kuni Šveits teatab, et on oma põhiseadusest tulenevad kohustused täitnud, kohaldavad kokkuleppeosalised ajutiselt artikli 27 lõikes 5 osutatud otsust, välja arvatud juhul, kui Šveits teatab liidule, et otsuse ajutine kohaldamine ei ole võimalik, ja esitab selle põhjused.

Ajutine kohaldamine ei tohi mingil juhul toimuda enne kuupäeva, mil vastavat liidu õigusakti hakatakse liidus kohaldama.

4. Šveits teavitab liitu viivitamata ühiskomitee kaudu, kui ta on täitnud lõikes 1 osutatud põhiseadusest tulenevad kohustused.

5. Otsus jõustub päeval, mil esitatakse lõikes 4 sätestatud teade, kuid mitte mingil juhul enne kuupäeva, mil vastav liidu õigusakt muutub liidus kohaldatavaks.

3. PEATÜKK

KOKKULEPPE TÕLGENDAMINE JA KOHALDAMINE

ARTIKKEL 29

Ühetaolise tõlgendamise põhimõte

1. Artiklites 1, 12 ja 23 sätestatud eesmärkide saavutamiseks ja kooskõlas rahvusvahelise avaliku õiguse põhimõtetega tõlgendatakse ja kohaldatakse kahepoolseid lepinguid sellistes siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb, ning liidu õigusakte, millele sellistes lepingutes viidatakse, ühetaoliselt nendes siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb.

2. Käesolevas kokkuleppes viidatud liidu õigusakte ning kokkuleppe sätteid, niivõrd kui nende kohaldamine hõlmab liidu õiguse mõisteid, tõlgendatakse ja kohaldatakse vastavalt Euroopa Liidu Kohtu praktikale enne või pärast käesoleva kokkuleppe allkirjastamist.

ARTIKKEL 30

Tõhusa ja ühtse kohaldamise põhimõte

1. Komisjon ja Šveitsi pädevad asutused teevad koostööd ja abistavad üksteist käesoleva kokkuleppe kohaldamise järelevalve tagamisel. Nad võivad vahetada teavet käesoleva kokkuleppe kohaldamise järelevalve kohta. Nad võivad vahetada arvamusi ja arutada vastastikust huvi pakkuvaid küsimusi.

2. Kumbki kokkuleppeosaline võtab asjakohaseid meetmeid, et tagada käesoleva kokkuleppe tõhus ja ühtne kohaldamine oma territooriumil.

3. Järelevalvet käesoleva kokkuleppe kohaldamise üle teevad kokkuleppeosalised ühiselt ühiskomitee raames. Kui komisjon või Šveitsi pädevad asutused saavad teada ebaõigest kohaldamisest, võib küsimuse suunata ühiskomiteele, et leida vastuvõetav lahendus.

4. Komisjon ja Šveitsi pädevad asutused jälgivad käesoleva kokkuleppe kohaldamist teise kokkuleppeosalise poolt. Kohaldatakse käesoleva kokkuleppe artiklis 32 sätestatud korda.

Kui liidu institutsioonide teatavad järelevalveülesanded ühe kokkuleppeosalise suhtes on vajalikud, et tagada kokkuleppe tõhus ja harmooniline kohaldamine, näiteks uurimisvolitused ja otsustusõigus, tuleb need kokkuleppes eraldi ette näha.

ARTIKKEL 31

Ainukohaldatavuse põhimõte

Kokkuleppeosalised kohustuvad käesoleva kokkuleppe ja selles viidatud liidu õigusaktide tõlgendamist või kohaldamist või, kui see on asjakohane, seoses komisjoni poolt käesoleva kokkuleppe alusel vastu võetud otsuse käesolevale lepingule vastavust käsitlevaid vaidlusi lahendama ainult käesolevas osas ette nähtud meetoditega.

ARTIKKEL 32

Menetlus tõlgendamise või kohaldamisega seotud probleemide korral

1. Kui kokkuleppe või selles viidatud liidu õigusakti tõlgendamisel või kohaldamisel tekib probleeme, konsulteerivad kokkuleppeosalised teineteisega ühiskomitees, et leida mõlemale poolele vastuvõetav lahendus. Selleks esitatakse ühiskomiteele kogu kasulik teave, et ühiskomitee saaks olukorda üksikasjalikult uurida. Ühiskomitee uurib kõiki võimalusi, mis võimaldavad säilitada käesoleva kokkuleppe nõuetekohase toimimise.

2. Kui ühiskomitee ei suuda leida lahendust lõikes 1 osutatud probleemile kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil see probleem talle esitati, võib kumbki kokkuleppeosaline taotleda, et vahekohus lahendaks vaidluse protokolli sätete kohaselt.

3. Kui vaidlus tõstatab küsimuse artikli 29 lõikes 2 osutatud sätte tõlgendamise või kohaldamise kohta ja kui selle sätte tõlgendamine on vaidluse lahendamiseks asjakohane ja vajalik otsuse tegemiseks, esitab vahekohus selle küsimuse Euroopa Liidu Kohtule.

Kui vaidluses tekib küsimus, kuidas tõlgendada või kohaldada sätet, mis kuulub artikli 27 lõikes 8 osutatud dünaamilise ühtlustamise kohustusest tehtava erandi kohaldamisalasse, ning kui vaidlus ei hõlma liidu õiguse mõistete tõlgendamist või kohaldamist, lahendab vahekohus vaidluse ilma Euroopa Liidu Kohtusse pöördumata.

4. Kui vahekohus esitab lõike 3 alusel Euroopa Liidu Kohtule küsimuse:

a) Euroopa Liidu Kohtu otsus on vahekohtule siduv, ning

b) Šveitsil on samad õigused kui liikmesriikidel ja liidu institutsioonidel ning tema suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* samu menetlusi Euroopa Liidu Kohtus.

5. Kokkuleppeosalised võtavad kõik vajalikud meetmed vahekohtu otsuse täitmiseks heas usus. Kokkuleppeosaline, kelle puhul vahekohus on leidnud, et ta ei ole käesoleva kokkulepet täitnud, teatab teisele kokkuleppeosalisele ühiskomitee kaudu meetmetest, mida ta on võtnud vahekohtu otsuse täitmiseks.

ARTIKKEL 33

Asendusmeetmed

1. Kui kokkuleppeosaline, kelle puhul vahekohus on leidnud, et ta ei ole kokkulepet täitnud, ei teavita teist kokkuleppeosalist protokolli artikli IV.2 lõike 6 kohaselt kehtestatud mõistliku aja jooksul meetmetest, mida ta on võtnud vahekohtu otsuse täitmiseks, või kui teine kokkuleppeosaline leiab, et teatatud meetmed ei ole kooskõlas vahekohtu otsusega, võib see teine kokkuleppeosaline võtta kokkuleppe raames või sellistes siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb, sõlmitud kahepoolsete kokkulepete raames võimaliku tasakaalustamatuse kõrvaldamiseks proportsionaalseid asendusmeetmeid (edaspidi „asendusmeetmed“). Ta teatab kokkuleppeosalisele, kelle puhul vahekohus on leidnud, et ta ei ole kokkulepet täitnud, asendusmeetmetest, mis selles teates täpsustatakse. Asendusmeetmed jõustuvad kolm kuud pärast neist teatamist.

2. Kui ühiskomitee ei ole ühe kuu jooksul pärast kavandatavatest asendusmeetmetest teatamist teinud otsust asendusmeetmete peatamise, muutmise või tühistamise kohta, võib kumbki kokkuleppeosaline nende asendusmeetmete proportsionaalsuse küsimuses protokolli kohaselt vahekohtu poole pöörduda.

3. Vahekohus teeb otsuse protokolli artikli III.8 lõikes 4 sätestatud tähtaja jooksul.

4. Asendusmeetmetel ei ole tagasiulatuvat jõudu. Eelkõige säilitatakse õigused ja kohustused, mille üksikisikud ja ettevõtjad on juba omandanud enne asendusmeetmete jõustumist.

ARTIKKEL 34

Koostöö jurisdiktsioonide vahel

1. Ühetaolise tõlgendamise edendamiseks lepivad Šveitsi föderaalkohus ja Euroopa Liidu Kohus kokku dialoogis ja selle üksikasjades.

2. Šveitsil on õigus esitada Euroopa Liidu Kohtule seisukohti või kirjalikke märkusi, kui liidu liikmesriigi kohus esitab Euroopa Liidu Kohtule eelotsuse küsimuse, mis käsitleb käesoleva kokkuleppe või selles osutatud liidu õigusakti sätte tõlgendamist.

ARTIKKEL 35

Viited territooriumile

Kui käesolevasse kokkuleppesse inkorporeeritud liidu õigusaktid sisaldavad osutusi „Euroopa Liidu“, „liidu“, „ühisturu“ või „siseturu“ territooriumile, käsitatakse viiteid kokkuleppes osutustena kokkuleppe artiklis 43 osutatud territooriumidele.

ARTIKKEL 36

Viited liidu liikmesriikide kodanikele

Kui käesolevasse kokkuleppesse inkorporeeritud liidu õigusaktid sisaldavad osutusi liidu liikmesriikide kodanikele, käsitatakse neid viiteid käesoleva kokkuleppe kohaldamisel osutustena liidu liikmesriikide ja Šveitsi kodanikele.

ARTIKKEL 37

Liidu õigusaktide jõustumine ja rakendamine

Käesolevasse kokkuleppesse inkorporeeritud liidu õigusaktide sätted nende jõustumise või rakendamise kohta ei ole käesoleva kokkuleppe kohaldamisel asjakohased.

Tähtajad ja kuupäevad, mille jooksul Šveits peab jõustama ja rakendama otsused, millega liidu õigusaktid lisatakse käesolevasse kokkuleppesse, tulenevad artikli 27 lõikest 9 ja artikli 28 lõikest 5 ning üleminekukorda käsitlevatest sätetest.

ARTIKKEL 38

Liidu õigusaktide adressaadid

Käesolevasse kokkuleppesse inkorporeeritud liidu õigusaktide sätted, mis näitavad, et need on adresseeritud liidu liikmesriikidele, ei ole käesoleva kokkuleppe kohaldamisel asjakohased.

VI OSA

MUUD SÄTTED

ARTIKKEL 39

Üldised kohandused

Käesolevas osas nähakse ette üldised kohandused, mida kohaldatakse I ja VI lisas osutatud liidu õigusaktide suhtes, kui vastavas lisas ei ole sätestatud teisiti.

ARTIKKEL 40

Teabevahetus

1. Kui liidu liikmesriik või selle pädev asutus peab esitama teavet komisjonile, esitab Šveits või tema pädev asutus sellise teabe komisjonile ühiskomitee kaudu.

2. Kui liidu liikmesriik või selle pädev asutus kavatseb esitada teavet ühele või mitmele liidu liikmesriigile, esitab ta selle teabe ka otse Šveitsile, teavitades samal ajal komisjoni. Kui Šveits või selle pädev asutus kavatseb esitada teavet ühele või mitmele liidu liikmesriigile või nende pädevatele asutustele, peab ta seda tegema otse ja teavitama sellest ühiskomitee kaudu komisjoni.

3. Ühiskomitee võib leppida kokku sobivates lahendustes, millega nähakse ette vahetu teabevahetus valdkondades, kus on vaja kiiresti teavet edastada.

4. Lõiked 1 ja 2 ei piira infosüsteemide kaudu toimuva teabevahetuse suhtes kohaldatavate valdkondlike eeskirjade ja korra kohaldamist.

5. Kui lõikes 1 ei ole sätestatud teisiti, toimub teabevahetus ACERi või muude liidu institutsioonide ja Šveitsi asutuse vahel otsuse, aruande, arvamuse, soovituse või muu sarnase dokumendi koostamise ajal otse asjaomaste üksuste vahel, välja arvatud juhul, kui ühiskomitee otsustab, et teabevahetus peaks toimuma ühiskomitee kaudu, välja arvatud juhul, kui lõikes 1 on sätestatud teisiti.

6. Kui komisjon või ACER peab talle antud pädevuse teostamiseks vahetama teavet Šveitsi ettevõtjatega, võib ta vahetada nende ettevõtjatega teavet otse, välja arvatud juhul, kui ühiskomitee määrab sellistel juhtudel kindlaks mõne muu menetluse.

7. Kui liidu otsuse väljatöötamisel konsulteeritakse liidu liikmesriikide, nende ametiasutuste või ettevõtjatega, konsulteeritakse samal viisil Šveitsi, tema ametiasutuste ja ettevõtjatega.

ARTIKKEL 41

Mittesiduvad dokumendid

1. Kui komisjon, ACER või teised liidu institutsioonid esitavad liidu liikmesriikidele või nende ametiasutustele aruandeid, arvamusi, deklaratsioone, soovitusi või muid sarnaseid dokumente, võivad nad esitada need ka Šveitsile või Šveitsi ametiasutustele. Kui nende dokumentide väljatöötamisel konsulteeritakse liidu liikmesriikide, nende ametiasutuste või ettevõtjatega, konsulteeritakse samal viisil Šveitsi, tema ametiasutuste ja ettevõtjatega.

2. Kui neid dokumente ei avaldata, edastab komisjon need ühiskomitee kaudu. Ühiskomitee võib olla nõus nägema ette otsese teabevahetuse. ACER ja teised institutsioonid esitavad dokumendid otse.

ARTIKKEL 42

Teabe avaldamine

1. Kui liidu liikmesriigil tuleb teatav teave avaldada, tuleb ka Šveitsil vastav teave käesoleva kokkuleppe alusel samal viisil avaldada.

2. Kui lisades osutatud õigusaktide kohaselt tuleb teave avaldada *Euroopa Liidu Teatajas*, avaldab liidu institutsioon vastava teabe ka Šveitsi kohta.

VII OSA

LÕPPSÄTTED

ARTIKKEL 43

Territoriaalne kohaldamisala

Käesolevat lepingut kohaldatakse ühelt poolt territooriumi suhtes, kus kohaldatakse Euroopa Liidu lepingut ja ELi toimimise lepingut nendes lepingutes sätestatud tingimustel, ning teiselt poolt Šveitsi territooriumi suhtes.

ARTIKKEL 44

Arendusklausel laiendatud koostöö kohta

Kokkuleppeosalised kinnitavad oma valmisolekut kaaluda koostöö süvendamist energiasektoris laiemalt kui elektri, eelkõige vesiniku ja taastuvatest energiaallikatest toodetud gaaside valdkonnas.

ARTIKKEL 45

Salastatud teave ja tundlik salastamata teave

1. Ühtki käesoleva kokkuleppe sätet ei tõlgendata nii, nagu kohustaks see kokkuleppeosalist tegema salastatud teavet kättesaadavaks.

2. Käesoleva kokkuleppe alusel kokkuleppeosaliste edastatud või nende vahel vahetatud salastatud teavet või materjali käideldakse ja kaitstakse vastavalt Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelisele salastatud teavet käsitlevale julgeolekulepingule (Brüssel, 28. aprill 2008) ja kooskõlas selle rakendamisega seotud julgeolekukorraga.

3. Ühiskomitee võtab otsusega vastu juhised, et tagada kokkuleppeosaliste vahel vahetatava tundliku salastamata teabe kaitse.

ARTIKKEL 46

Ametisaladus

Kokkuleppeosaliste usaldusisikud, eksperdid ja muud esindajad ei tohi ka pärast oma ülesannete täitmise lõpetamist avalikustada teavet, mis on saadud käesoleva kokkuleppe raames ja mille kohta kehtib ametisaladuse hoidmise kohustus.

ARTIKKEL 47

Lisad ja protokollid

Käesoleva kokkuleppe lisad ja protokollid on kokkuleppe lahutamatu osa.

ARTIKKEL 48

Rakendamine

1. Kokkuleppeosalised võtavad asjakohased üld- või erimeetmed, et tagada käesolevast kokkuleppest tulenevate kohustuste täitmine, ning hoiduvad kõikidest meetmetest, mis võiksid seada ohtu käesoleva kokkuleppe eesmärgi saavutamise.

2. Kokkuleppeosalised võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kokkuleppes viidatud liidu õigusaktide kavandatud tulemus, ning hoiduvad võtmast meetmeid, mis võiksid ohustada nende eesmärkide saavutamist.

ARTIKKEL 49

Rahaline toetus

1. Šveits osaleb nende liidu asutuste, infosüsteemide ja muude VII lisa artiklis 1 loetletud tegevuste rahastamises, millele tal on juurdepääs vastavalt käesolevale artiklile ja VII lisale.

Ühiskomitee võib võtta vastu otsuse VII lisa muutmise kohta.

2. Liit võib igal ajal peatada Šveitsi osalemise käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tegevuses, kui Šveits ei pea kinni VII lisa artiklis 2 sätestatud maksetingimuste kohastest maksetähtaegadest.

Kui Šveits ei pea maksetähtajast kinni, saadab liit Šveitsile ametliku meeldetuletuskirja. Kui 30 päeva jooksul pärast kõnealuse ametliku meeldetuletuskirja kättesaamise kuupäevast ei ole täielikku makset tehtud, võib liit peatada Šveitsi osalemise asjaomases tegevuses.

3. Rahaline toetus on järgmiste maksete summa:

a) tegevustoetus ning

b) osalustasu.

4. Rahalist toetust antakse iga-aastase rahalise toetusena ja see tuleb maksta komisjoni esitatud rahastamisnõudes kindlaksmääratud kuupäevadel.

5. Tegevustoetus põhineb panustamispõhimõttel, mis on kindlaks määratud Šveitsi (turuhindades arvutatud) sisemajanduse koguprodukti (edaspidi „SKP“) ja liidu (turuhindades arvutatud) SKP suhtena.

Selleks kasutatakse kokkuleppeosaliste turuhindades väljendatud SKP andmetena Euroopa Liidu Statistikaameti (EUROSTAT) esitatud uusimaid andmeid, mis on kättesaadavad selle aasta 1. jaanuari seisuga, mil aastamakse tehakse, võttes nõuetekohaselt arvesse Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist statistikaalase koostöö lepingut, mis on sõlmitud 26. oktoobril 2004 Luxembourgis. Kui seda lepingut enam ei kohaldata, kasutatakse Šveitsi SKP-na näitajat, mis on kindlaks määratud Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni esitatud andmete põhjal.

6. Igale liidu ametile antava tegevustoetuse arvutamisel kohaldatakse panustamispõhimõtet tema heakskiidetud aastaeelarve suhtes, mis on kantud asjaomase aasta liidu vastava(te)le toetuste eelarverida(de)le, võttes iga ameti puhul arvesse VII lisa artiklis 1 määratletud kohandatud tegevustoetust.

Infosüsteemidele ja muule tegevusele antava tegevustoetuse arvutamisel kohaldatakse panustamispõhimõtet asjaomase aastaeelarve suhtes, nagu on sätestatud eelarve täitmist käsitlevates dokumentides, nagu tööprogrammid või lepingud. Kõik võrdlussummad põhinevad kulukohustuste assigneeringutel.

7. Aastane osalustasu on 4 % iga-aastasest tegevustoetusest, mis arvutatakse vastavalt lõigetele 5 ja 6.

8. Komisjon annab Šveitsile piisavat teavet tema rahalise toetuse arvutamise kohta. Selle teabe esitamisel võetakse nõuetekohaselt arvesse liidu konfidentsiaalsus- ja andmekaitse-eeskirju.

9. Kõik Šveitsi rahalise panuse maksed või liidult saadavad maksed ning tasumisele kuuluvate või laekuvate summade arvutused tehakse eurodes.

10. Kui käesoleva kokkuleppe jõustumine ei lange kokku kalendriaasta algusega, kohandatakse Šveitsi kõnealuse aasta tegevustoetust vastavalt VII lisa artiklis 4 määratletud metoodikale ja maksetingimustele.

11. Üksikasjalikud sätted käesoleva artikli kohaldamiseks esitatakse VII lisas.

12. Kolm aastat pärast käesoleva kokkuleppe jõustumist ja seejärel iga kolme aasta järel vaatab ühiskomitee läbi Šveitsi osalemistingimused, nagu need on määratletud VII lisa artiklis 1 ja vajaduse korral kohandab neid.

ARTIKKEL 50

Jõustumine

1. Kokkuleppeosalised ratifitseerivad või kiidavad käesoleva kokkuleppe heaks oma menetluse kohaselt. Kokkuleppeosalised teatavad teineteisele käesoleva kokkuleppe jõustumiseks vajalike sisemenetluste lõpuleviimisest.

2. Käesolev kokkulepe jõustub teise kuu esimesel päeval, mis järgneb viimasele teatele järgmiste kokkulepete kohta:

a) ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

b) ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe muutmise protokoll;

c) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

d) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe muutmise protokoll;

e) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe riigiabi protokoll;

f) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

g) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe muutmise protokoll;

h) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe riigiabi protokoll;

i) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe muutmise protokoll;

j) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

k) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkuleppe muutmise protokoll;

l) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe Šveitsi korrapärase rahalise toetuse kohta majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks Euroopa Liidus;

m) ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides;

n) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimuste kohta.

ARTIKKEL 51

Muutmine ja lõpetamine

1. Käesolevat kokkulepet võib kokkuleppeosaliste vastastikusel nõusolekul igal ajal muuta.

2. Liit või Šveits võivad käesoleva kokkuleppe lõpetada, teatades sellest teisele kokkuleppeosalisele. Kokkulepe kaotab kehtivuse kuue kuu möödumisel sellise teate kättesaamise kuupäevast.

3. Kui käesoleva kokkuleppe kohaldamine lõppeb, säilivad õigused ja kohustused, mis üksikisikud ja ettevõtjad on käesoleva kokkuleppe alusel omandanud juba enne käesoleva kokkuleppe lõpetamise kuupäeva. Kokkuleppeosalised otsustavad vastastikusel kokkuleppel, milliseid meetmeid võtta õiguste suhtes, mille omandamine on käimas.

Koostatud [koht] [kuupäev] kahes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentsed.

SELLE KINNITUSEKS on täievolilised esindajad käesolevale lepingule alla kirjutanud.

(Allkirjakast (kõigis 24 ELi keeles: „Euroopa Liidu nimel“ ja „Šveitsi Konföderatsiooni nimel“))

I LISA

ELEKTRIENERGIA

Kui tehnilistes kohandustes ei ole sätestatud teisiti,

– kehtivad käesolevasse lisasse inkorporeeritud liidu õigusaktides liidu liikmesriikidele ette nähtud õigused ja kohustused ka Šveitsi suhtes;

– kõnealustes õigusaktides sisalduvaid osutusi füüsilistele või juriidilistele isikutele, kelle elu- või asukoht on liidu liikmesriikides, käsitatakse osutustena füüsilistele või juriidilistele isikutele, kelle elu- või asukoht on Šveitsis.

Seda kohaldatakse täielikus kooskõlas käesoleva kokkuleppe V osas sisalduvate institutsiooniliste sätetega.

VIIDATUD ÕIGUSAKTID

1. 32019 R 0941: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/941, 5. juuni 2019, mis käsitleb ohuvalmidust elektrisektoris ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2005/89/EÜ, (ELT L 158, 14.6.2019, lk 1, ELI:. http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj)

   Käesolevas kokkuleppes tõlgendatakse määruse (EL) 2019/941 sätteid järgmises kohanduses:

   a) artikli 3 lõikes 1 asendatakse sõnad „Niipea kui võimalik ja hiljemalt 5. jaanuariks 2020 määrab iga liikmesriik“ järgmisega:

      „Hiljemalt kolm aastat pärast lepingu jõustumist määrab Šveits“;

   b) artikli 7 lõikes 1 asendatakse sõnad „nelja kuu jooksul pärast piirkonna tasandi elektrikriisi stsenaariumide väljaselgitamist kooskõlas artikli 6 lõikega 1“ järgmisega:

      „nelja kuu jooksul pärast kokkuleppe jõustumist“;

   c) artikli 7 lõikes 4 asendatakse sõnad „Hiljemalt neli kuud pärast artikli 6 lõike 1 kohast piirkonna tasandi elektrikriisi stsenaariumide väljaselgitamist“ järgmisega:

      „hiljemalt kolm aastat ja neli kuud pärast käesoleva kokkuleppe jõustumist“;

   d) artikleid 10 ja 14 kohaldatakse hiljemalt kolm aastat pärast käesoleva kokkuleppe jõustumist;

2. 32019 R 0942: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/942, 5. juuni 2019, millega asutatakse Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet, (ELT L 158, 14.6.2019, lk 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/942/oj), muudetud järgmis(t)e õigusakti(de)ga:

– 32024 R 1787: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1787, 13. juuni 2024, milles käsitletakse metaaniheite vähendamist energeetikasektoris ja millega muudetakse määrust (EL) 2019/942, (ELT L 1787, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj)

– 32024 R 1789: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1789, 13. juuni 2024, mis käsitleb taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi, maagaasi ja vesiniku siseturge ning millega muudetakse määruseid (EL) nr 1227/2011, (EL) 2017/1938, (EL) 2019/942 ja (EL) 2022/869 ja otsust (EL) 2017/684 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 715/2009, (ELT L 1789, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj)

Käesolevas kokkuleppes tõlgendatakse määruse (EL) 2019/942 sätteid järgmises kohanduses:

a) Määrust (EL) 2019/942 kohaldatakse üksnes käesoleva kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluvate küsimuste suhtes;

b) olenemata käesoleva kokkuleppe I lisa alguses esitatud üldsättest, käsitatakse määruses (EL) 2019/942 sisalduvat mõistet „liikmesriik/liikmesriigid“ nii, et see hõlmab lisaks määruse (EL) 2019/942 kohasele tähendusele ka Šveitsi. Samamoodi tuleb määruses (EL) 2019/942 kasutatud mõistet „reguleeriv asutus“ mõista nii, et see hõlmab lisaks määruse (EL) 2019/942 kohasele tähendusele ka Šveitsi reguleerivaid asutusi;

c) artiklisse 3 lisatakse järgmine lõige:

„3. Šveitsi osas on ACERil talle määruse (EL) 2019/942 artiklite 3–10 ja 12 kohaselt antud pädevus, kui käesolevas kokkuleppes ei ole sätestatud teisiti. Enne kui ACER teeb Šveitsi käsitleva otsuse, konsulteerib ta Šveitsi pädeva asutusega.“;

d) artikli 5 lõikele 4 lisatakse järgmine tekst:

„Määruse (EL) 2015/1222 artikli 9 lõike 6 punkti b puhul kohaldatakse järgmist:

Kui koordineeritud võimsusarvutuse ala muutmine on seotud Šveitsi piiride jaotamisega konkreetsesse alasse, võib Šveits taotleda, et ühiskomitee teeks otsuse Šveitsi piiride konkreetsesse alasse jaotamise heakskiitmise kohta.

Kui ühiskomitee ei tee otsust kuue kuu jooksul alates taotluse esitamisest, teeb ACER kooskõlas käesoleva lõike esimese lõiguga otsuse võimsusarvutuse ala kohta, võttes arvesse Šveitsi esitatud murekohti.

Kui ühiskomitee otsustab mitte kiita heaks Šveitsi piiride jaotamise konkreetsesse alasse, valmistab ACER ette uue otsuse, võttes arvesse Šveitsi esitatud murekohti.“;

e) artiklisse 21 lisatakse järgmine tekst:

„Šveitsi reguleeriv asutus osaleb käesoleva kokkuleppe reguleerimisalasse kuuluvates küsimustes täiel määral reguleerivate asutuste nõukogus ja kõigis muudes ACERi ettevalmistavates organites, sealhulgas töörühmades, komiteedes ja rakkerühmades. Tal ei ole reguleerivate asutuste nõukogus hääleõigust. Reguleerivate asutuste nõukogu kodukord ja töörühmade toimimist käsitlev kodukord tagab Šveitsi reguleeriva asutuse osalemise täies ulatuses.“;

f) artiklisse 31 lisatakse järgmine tekst:

„Šveits osaleb ACERi rahastamises. Sel eesmärgil kohaldatakse käesoleva kokkuleppe artiklis 49 sätestatud korda.“;

g) Šveits annab ACERile ja selle töötajatele ACERi jaoks ametikohustuste täitmisel käesoleva lisa liites sätestatud privileegid ja immuniteedid, mis põhinevad protokolli (nr 7) artiklitel 1–6, 10–15, 17 ja 18. Viited protokolli vastavatele artiklitele on teavitamise eesmärgil esitatud sulgudes;

h) artiklisse 39 lisatakse järgmine lõige:

„1a. erandina Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimuste (mis on sätestatud määruses nr 31 (EMÜ), 11 (Euratom), millega kehtestatakse Euroopa Majandusühenduse ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ametnike personalieeskirjad ja muude teenistujate teenistustingimused (EÜT 45, 14.6.1962, lk 1385), sealhulgas kõik hilisemad muudatused) artikli 12 lõike 2 punktist a võib ACER, kui ta nii otsustab, värvata lepinguliste töötajatena Šveitsi täieõiguslikke kodanikke. ACER võib nõustuda ekspertide lähetamisega Šveitsi poolt.“;

i) artikli 41 lõikele 1 lisatakse järgmine tekst:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrust (EÜ) nr 1049/2001 (üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (ELT L 145, 31.5.2001, lk 43) kohaldatakse ka kõigi Šveitsi käsitlevate ACERi dokumentide suhtes.“;

3. 32020 D 2152: Komisjoni otsus (EL) 2020/2152, 17. detsember 2020, lõivude kohta, mis tuleb maksta Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Ametile Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1227/2011 alusel esitatavate andmete kogumise, käitlemise, töötlemise ja analüüsimise eest, (ELT L 428, 18.12.2020, lk 68, ELI:. http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2152/oj)

4. 32019 R 943: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/943, milles käsitletakse elektrienergia siseturgu, (ELT L 158, 14.6.2019, lk 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj), muudetud järgmis(t)e õigusakti(de)ga:

   – 32022 R 0869: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/869, 30. mai 2022, üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta ja millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 715/2009, (EL) 2019/942 ja (EL) 2019/943 ning direktiive 2009/73/EÜ ja (EL) 2019/944 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 347/2013, (ELT L 152, 3.6.2022, lk 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj)

   – 32024 R 1747: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1747, 13. juuni 2024, millega muudetakse määruseid (EL) 2019/942 ja (EL) 2019/943 seoses liidu elektrituru korralduse parandamisega, (ELT L, 2024/1747, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj)

   Kokkuleppe kohaldamisel tõlgendatakse määruse (EL) 2019/943 sätteid järgmises kohanduses:

   a) artikli 14 lõikesse 8 lisatakse järgmine lõik:

      „Kui komisjon kavatseb muuta Šveitsi territooriumi hõlmavat pakkumispiirkonda, esitab ta otsuse eelnõu ühiskomiteele heakskiitmiseks. Ühiskomitee teeb otsuse kuue kuu jooksul alates eelnõu esitamisest. Kui ühiskomitee ei kiida heaks pakkumispiirkonna muutmist, mis hõlmab Šveitsi territooriumi, valmistab komisjon ette uue otsuse, võttes arvesse Šveitsi esitatud murekohti.

b) artikli 15 lõikele 5 lisatakse järgmine tekst:

„Kui komisjon kavatseb muuta Šveitsi territooriumi hõlmavat pakkumispiirkonda, esitab ta otsuse eelnõu ühiskomiteele heakskiitmiseks. Ühiskomitee teeb otsuse kuue kuu jooksul alates eelnõu esitamisest. Kui ühiskomitee ei kiida heaks pakkumispiirkonna muutmist, mis hõlmab Šveitsi territooriumi, valmistab komisjon ette uue otsuse, võttes arvesse Šveitsi esitatud murekohti.

c) Šveitsi kehtestatud reservvõimsuse mehhanismid kiidab heaks Šveitsi pädev asutus. Seetõttu asendatakse artikli 21 lõikes 8 nende reservvõimsuse mehhanismide puhul sõna „komisjon“ sõnaga „Šveitsi pädev asutus“;

d) artikli 24 lõike 1 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) esitada eeldusi, võttes arvesse riikliku elektrienergia nõudluse ja -pakkumise eripärasid, sealhulgas selliseid, mis tulenevad asjaolust, et Šveits ei ole liidu liikmesriik, või teguritest, mis võivad olla Šveitsi varustuskindluse seisukohast eriti olulised, nagu elektritootmiseks vajamineva tuumaenergia või gaasi kättesaadavuse vähenemine naaberriikides, tingimusel et selliseid probleeme võetakse arvesse proportsionaalsel ja mõistlikul viisil“;

e) komisjonil on Šveitsiga seotud juhtudel pädevus vastavalt artiklitele 34, 63 ja 64;

f) artikli 65 lõikele 2 lisatakse järgmine tekst:

„Kui komisjon kavatseb käesoleva artikli kohaldamisel taotleda teavet Šveitsis asuvalt ettevõtjalt, esitab komisjon Šveitsi reguleerivale asutusele teabenõude, sealhulgas tähtaja, mille jooksul asjaomane ettevõtja peab selle teabe esitama. Riigi reguleeriv asutus taotleb seda teavet viivitamata asjaomaselt ettevõtjalt ja lisab oma taotlusele lõike 3 kohase teabe. Šveitsi reguleeriv asutus edastab asjaomas ettevõtja vastuse komisjonile kohe pärast selle saamist.

Kui ettevõtja ei esita kolmanda lõigu kohaselt nõutud teavet komisjoni määratud tähtaja jooksul või esitab mittetäielikku teavet, võib komisjon nõuda, et Šveitsi reguleeriv asutus teeks lõike 5 kohased otsused.“;

g) artikli 65 lõikele 5 lisatakse järgmine tekst:

Kui komisjon seda lõike 2 kohaselt taotleb, nõuab Šveitsi reguleeriv asutus, et asjaomane ettevõtja nõutud teabe esitaks.“;

h) artikli 66 lõikele 2 lisatakse järgmine tekst:

Kui käesolevas lõikes Šveitsi reguleeriva asutuse poolt artikli 65 lõike 2 kohaselt esitatud teabenõudele vastamiseks ette nähtud tingimused on täidetud, võib komisjon nõuda, et Šveitsi reguleeriv asutus teeks asjaomaste ettevõtjate suhtes käesoleva lõike kohase otsuse.“;

i) lisatakse uus artikkel:

„Artikkel 66a

Šveitsi reguleeriva asutuse poolt artiklite 65 ja 66 kohaselt vastu võetud otsused alluvad Šveitsi kohtute kohtulikule kontrollile.“;

j) Artiklit 7b, artikli 12 lõikeid 2–7, artikli 19a lõikeid 3–9, artikleid 19e, 19f, 50 ja 63 rakendatakse hiljemalt kolm aastat pärast käesoleva kokkuleppe jõustumist.

5. 32010 R 0838: Komisjoni määrus (EL) nr 838/2010, 23. september 2010, millega kehtestatakse põhivõrguettevõtjate omavahelise hüvitamise mehhanismi ja ülekandetasusid käsitleva ühise regulatiivse lähenemisviisi suunised (ELT L 250, 24.9.2010, lk 5, ELI:. http://data.europa.eu/eli/reg/2010/838/oj)

Käesoleva kokkuleppe kohaldamisel on komisjonil pädevus vastavalt määruse (EL) nr 838/2010 lisa A osa punktidele 3.3 ja 5.1.

6. 32013 R 0543: Komisjoni määrus (EL) nr 543/2013, 14. juuni 2013, mis käsitleb elektriturgudel andmete esitamist ja avaldamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 714/2009 I lisa, (ELT L 163, 15.6.2013, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/543/oj), muudetud järgmis(t)e õigusakti(de)ga:

– 32019 R 943: Määrus (EL) 2019/943, 5. juuni 2019 (ELT L 158, 14.6.2019, lk 54)

7. 32015 R 1222: Komisjoni määrus (EL) 2015/1222, 24. juuli 2015, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise suunised (ELT L 197, 25.7.2015, lk 24, ELI:. http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj), muudetud järgmis(t)e õigusakti(de)ga:

– 32021 R 0280: Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2021/280, 22. veebruar 2021, millega muudetakse määrusi (EL) 2015/1222, (EL) 2016/1719, (EL) 2017/2195 ja (EL) 2017/1485, et viia need vastavusse määrusega (EL) 2019/943, (ELT L 62, 23.2.2021, lk 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj)

Kokkuleppe kohaldamisel tõlgendatakse määruse (EL) 2015/1222 sätteid järgmises kohanduses:

a) Artiklisse 1 lisatakse järgmine lõige:

„6. Šveitsi põhivõrguettevõtjad ja turukorraldajad osalevad ühtses järgmise päeva turu mehhanismis ja ühtses päevasisese turu mehhanismis samadel tingimustel kui liidu põhivõrguettevõtjad ja turukorraldajad, kui käesoleva määruse kohased tehnilised ja regulatiivsed tingimused on täidetud. Komisjon võtab artikli 1 lõike 5 kohases otsuses arvesse, et kokkuleppe rakendamine loetakse artikli 1 lõike 4 kohastele tingimustele vastavaks. Kõik asjaosalised võtavad viivitamata vajalikud meetmed, et võimaldada Šveitsil ühineda turgude liitmisega üheksa kuu jooksul alates kokkuleppe jõustumisest.“;

b) seoses tingimustega või meetoditega, mille vastuvõtmine on ette nähtud määrusega (EL) 2015/1222:

i) osalevad Šveitsi põhivõrguettevõtja, määratud elektriturukorraldajad ja riigi reguleerivad asutused mis tahes uute või muudetud tingimuste või meetodite väljatöötamises ning nende märkusi võetakse tingimuste või meetodite üle otsustamisel arvesse;

ii) selle üle hääletamisel ja kaalumisel, kas asjaomase liikmesriigi ja selle elanikkonna puhul on täidetud kvalifitseeritud häälteenamuse saavutamiseks ette nähtud künnised, võetakse arvesse Šveitsi ja selle elanikkonda;

iii) fraasi „piirkonnad koosnevad rohkem kui viiest liikmesriigist“ artikli 9 lõike 3 esimeses lõigus ja „kuni viit liikmesriiki hõlmavaid piirkondi“ artikli 9 lõike 3 kolmandas lõigus käsitatakse tähenduses „piirkonnad koosnevad rohkem kui neljast liikmesriigist ja Šveitsist“ või „kuni nelja liikmesriiki ja Šveitsi hõlmavaid piirkondi“;

iv) kui Šveitsi piiride jaotamist võimsusarvutuse alasse muudetakse vastavalt artikli 9 lõike 6 punktile b, kohaldatakse määruse (EL) 2019/942 artikli 5 lõikes 4 sätestatud menetlust;

v) käesoleva kokkuleppe allkirjastamise kuupäeval juba vastu võetud tingimusi või meetodeid kohaldatakse Šveitsis ning

vi) Šveitsi reguleeriv asutus inkorporeerib uued või muudetud tingimused ja meetodid, mille ACER on vastu võtnud määruses (EL) 2015/1222 sätestatud korras, ühe kuu jooksul Šveitsi õiguskorda. Neid tingimusi ja meetodeid kohaldatakse Šveitsis ajutiselt alates nende liidus kohaldamise kuupäevast. Ajutine kohaldamine lõpeb, kui Šveitsi reguleeriv asutus on need Šveitsi õiguskorda inkorporeerinud.

8. 32016 R 1719: Komisjoni määrus (EL) 2016/1719, 26. september 2016, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise forvardturu eeskiri, (ELT L 259, 27.9.2016, lk 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1719/oj), muudetud järgmis(t)e õigusakti(de)ga:

– 32021 R 0280: Komisjoni 22. veebruari 2021. aasta rakendusmäärus (EL) 2021/280, millega muudetakse määrusi (EL) 2015/1222, (EL) 2016/1719, (EL) 2017/2195 ja (EL) 2017/1485, et viia need vastavusse määrusega (EL) 2019/943 (ELT L 62, 23.2.2021, lk 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/280/oj)

Käesolevas kokkuleppes tõlgendatakse määruse (EL) 2016/1719 sätteid järgmises kohanduses:

a) Artiklisse 1 lisatakse järgmine lõige:

„6. Šveitsi põhivõrguettevõtjad ja turukorraldajad osalevad ühtses jaotamiskeskkonnas samadel tingimustel kui liidu põhivõrguettevõtjad ja turukorraldajad, kui käesoleva määruse kohased tehnilised ja regulatiivsed tingimused on täidetud Komisjon võtab lõike 5 kohases otsuses arvesse, et kokkuleppe rakendamine loetakse lõike 4 kohastele tingimustele vastavaks. Kõik asjaosalised võtavad viivitamata vajalikud meetmed, et võimaldada Šveitsil ühineda turgude liitmisega üheksa kuu jooksul alates kokkuleppe jõustumisest.“;

b) seoses tingimustega või meetoditega, mille vastuvõtmine on ette nähtud määrusega (EL) 2016/1719:

i) Šveitsi põhivõrguettevõtjad ja reguleerivad asutused osalevad mis tahes uute või muudetud tingimuste või meetodite väljatöötamises ning nende märkusi võetakse tingimuste või meetodite üle otsustamisel arvesse;

ii) selle üle hääletamisel ja kaalumisel, kas asjaomase liikmesriigi ja selle elanikkonna puhul on täidetud kvalifitseeritud häälteenamuse saavutamiseks ette nähtud künnised, võetakse arvesse Šveitsi ja selle elanikkonda;

iii) fraasi „piirkonnad koosnevad rohkem kui viiest liikmesriigist“ artikli 4 lõike 3 esimeses lõigus ja „kuni viit liikmesriiki hõlmavaid piirkondi“ artikli 4 lõike 3 kolmandas lõigus käsitatakse tähenduses „piirkonnad koosnevad rohkem kui neljast liikmesriigist ja Šveitsist“ või „kuni nelja liikmesriiki ja Šveitsi hõlmavaid piirkondi“;

iv) käesoleva kokkuleppe allkirjastamise kuupäeval juba vastu võetud tingimusi või meetodeid kohaldatakse Šveitsis ning

v) Šveitsi reguleeriv asutus inkorporeerib uued või muudetud tingimused ja meetodid, mille ACER on vastu võtnud määruses (EL) 2016/1719 sätestatud korras, ühe kuu jooksul Šveitsi õiguskorda. Neid tingimusi ja meetodeid kohaldatakse Šveitsis ajutiselt alates nende liidus kohaldamise kuupäevast. Ajutine kohaldamine lõpeb, kui Šveitsi reguleeriv asutus on need Šveitsi õiguskorda inkorporeerinud.

9. 32017 R 2195: Komisjoni määrus (EL) 2017/2195, 23. november 2017, millega kehtestatakse elektrisüsteemi tasakaalustamise eeskiri (ELT L 312, 28.11.2017, lk 6, ELI:. http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2195/oj), muudetud järgmis(t)e õigusakti(de)ga:

– 32021 R 0280: Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2021/280, 22. veebruar 2021, millega muudetakse määrusi (EL) 2015/1222, (EL) 2016/1719, (EL) 2017/2195 ja (EL) 2017/1485, et viia need vastavusse määrusega (EL) 2019/943, (ELT L 62, 23.2.2021, lk 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj)

Kokkuleppe kohaldamisel tõlgendatakse määruse (EL) 2017/2195 sätteid järgmises kohanduses:

a) Artiklisse 1 lisatakse järgmine lõige:

„9. Šveitsi põhivõrguettevõtjad ja turukorraldajad osalevad Euroopa tasakaalustamisenergia standardtoodete vahetamise platvormides samadel tingimustel kui liidu põhivõrguettevõtjad ja turukorraldajad, kui käesoleva määruse kohased tehnilised ja regulatiivsed tingimused on täidetud. Komisjon võtab lõike 7 kohases otsuses arvesse, et kokkuleppe rakendamine loetakse lõike 6 kohastele tingimustele vastavaks. Kõik asjaosalised võtavad viivitamata vajalikud meetmed, et võimaldada Šveitsil ühineda turgude liitmisega üheksa kuu jooksul alates kokkuleppe jõustumisest.“;

b) seoses tingimustega või meetoditega, mille vastuvõtmine on ette nähtud määrusega (EL) 2017/2195:

i) Šveitsi põhivõrguettevõtjad ja reguleerivad asutused osalevad mis tahes uute või muudetud tingimuste või meetodite väljatöötamises ning nende märkusi võetakse tingimuste või meetodite üle otsustamisel arvesse;

ii) selle üle hääletamisel ja kaalumisel, kas asjaomase liikmesriigi ja selle elanikkonna puhul on täidetud kvalifitseeritud häälteenamuse saavutamiseks ette nähtud künnised, võetakse arvesse Šveitsi ja selle elanikkonda;

iii) fraasi „piirkonnad koosnevad rohkem kui viiest liikmesriigist“ artikli 4 lõikes 4 ja „ kuni viit liikmesriiki hõlmavaid piirkondi“ artikli 4 lõikes 4 käsitatakse tähenduses „piirkonnad koosnevad rohkem kui neljast liikmesriigist ja Šveitsist“ või „kuni nelja liikmesriiki ja Šveitsi hõlmavaid piirkondi“;

iv) käesoleva kokkuleppe allkirjastamise kuupäeval juba vastu võetud tingimusi või meetodeid kohaldatakse Šveitsis ning

v) Šveitsi reguleeriv asutus inkorporeerib uued või muudetud tingimused ja meetodid, mille ACER on vastu võtnud määruses (EL) 2017/2195 sätestatud korras, ühe kuu jooksul Šveitsi õiguskorda. Neid tingimusi ja meetodeid kohaldatakse Šveitsis ajutiselt alates nende liidus kohaldamise kuupäevast. Ajutine kohaldamine lõpeb, kui Šveitsi reguleeriv asutus on need Šveitsi õiguskorda inkorporeerinud.

10. 32017 R 2196: Komisjoni määrus (EL) 2017/2196, 24. november 2017, millega kehtestatakse elektrivõrgu hädaolukorra ja taastamise eeskiri, (ELT L 312, 28.11.2017, lk 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2196/oj)

11. 32016 R 1388: Komisjoni määrus (EL) 2016/1388, 17. august 2016, millega kehtestatakse võrgueeskiri tarbimise ühendamise kohta, (ELT L 223, 18.8.2016, lk 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1388/oj)

    Käesoleva kokkuleppe kohaldamisel on komisjonil pädevus vastavalt artiklile 51.

12. 32016 R 0631: Komisjoni määrus (EL) 2016/631, 14. aprill 2016, millega kehtestatakse võrgueeskiri elektritootmisüksuste võrku ühendamise nõuete kohta, (ELT L 112, 27.4.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/631/oj)

    Käesoleva kokkuleppe kohaldamisel on komisjonil pädevus vastavalt artiklile 61.

13. 32016 R 1447: Komisjoni määrus (EL) 2016/1447, 26. august 2016, millega kehtestatakse võrgueeskiri alalisvooluülekandesüsteemide ja alalisvooluühendusega energiapargimoodulite võrguühenduse nõuete kohta, (ELT L 241, 8.9.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1447/oj)

    Käesoleva kokkuleppe kohaldamisel on komisjonil pädevus vastavalt artiklile 78.

14. 32017 R 1485: Komisjoni määrus (EL) 2017/1485, 2. august 2017, millega kehtestatakse elektri ülekandesüsteemi käidueeskiri, (ELT EU L 220, 25.8.2017, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1485/oj), muudetud järgmis(t)e õigusakti(de)ga:

– 32021 R 0280: Rakendusmäärus (EL) 2021/280, 22. veebruar 2021 (ELT L 62, 23.2.2021, lk 24)

Käesolevas kokkuleppes tõlgendatakse määruse (EL) 2017/1485 sätteid järgmises kohanduses:

a) seoses tingimustega või meetoditega, mille vastuvõtmine on ette nähtud määrusega (EL) 2017/1485:

i) Šveitsi põhivõrguettevõtjad ja reguleerivad asutused osalevad mis tahes uute või muudetud tingimuste või meetodite väljatöötamises ning nende märkusi võetakse tingimuste või meetodite üle otsustamisel arvesse;

ii) selle üle hääletamisel ja kaalumisel, kas asjaomase liikmesriigi ja selle elanikkonna puhul on täidetud kvalifitseeritud häälteenamuse saavutamiseks ette nähtud künnised, võetakse arvesse Šveitsi ja selle elanikkonda;

iii) fraasi „piirkonnad koosnevad rohkem kui viiest liikmesriigist“ artikli 5 lõikes 5 ja „kuni viit liikmesriiki hõlmavaid piirkondi“ artikli 5 lõikes 5 käsitatakse tähenduses „piirkonnad koosnevad rohkem kui neljast liikmesriigist ja Šveitsist“ või „kuni nelja liikmesriiki ja Šveitsi hõlmavaid piirkondi“;

iv) käesoleva kokkuleppe allkirjastamise kuupäeval juba vastu võetud tingimusi või meetodeid kohaldatakse Šveitsis ning

v) Šveitsi reguleeriv asutus inkorporeerib uued või muudetud tingimused ja meetodid, mille ACER on vastu võtnud määruses (EL) 2017/1485 sätestatud korras, ühe kuu jooksul Šveitsi õiguskorda. Neid tingimusi ja meetodeid kohaldatakse Šveitsis ajutiselt alates nende liidus kohaldamise kuupäevast. Ajutine kohaldamine lõpeb, kui Šveitsi reguleeriv asutus on need Šveitsi õiguskorda inkorporeerinud.

15. 32024 L 01366: Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2024/1366, 11. märts 2024, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2019/943 ning kehtestatakse võrgueeskiri piiriüleste elektrivoogude küberturvalisust käsitlevate sektoripõhiste normide kohta, (ELT L, 2024/1366, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1366/oj)

Käesolevas kokkuleppes tõlgendatakse määruse (EL) 2024/1366 sätteid järgmises kohanduses:

a) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 1a

1. Lepingu jõustumise ajaks asutab või määrab Šveits järgmised asutused ja organid:

a) riiklik või reguleeriv asutus, kes vastutab käesoleva määrusega „pädevale asutusele“ määratud ülesannete täitmise eest; Šveitsi puhul käsitatakse käesolevas määruses esinevaid osutusi pädevale asutusele osutustena määratud asutusele;

b) üks või mitu küberintsidentidele reageerimise üksust, kes vastutavad käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvatele intsidentidele reageerimise eest vastavalt selleks täpselt ette nähtud korrale; need üksused võivad luua koostöösuhteid liidu liikmesriikide riiklike küberintsidentidele reageerimise üksustega, kui see on vajalik käesoleva määruse kohaldamiseks; selliste koostöösuhete osana toetab Šveits tulemuslikku, tõhusat ja turvalist teabevahetust kõnealuste riiklike küberintsidentidele reageerimise üksustega, kasutades asjakohaseid teabejagamisprotokolle, sealhulgas fooritulede analoogial põhinevat protokolli. Šveitsi puhul käsitatakse käesolevas määruses esinevaid osutusi küberintsidentidele reageerimise üksustele osutustena esimese lõigu kohaselt määratud üksusele või üksustele.

Šveits määrab ühe oma küberintsidentidele reageerimise üksustest nõrkuste koordineeritud avalikustamise koordinaatoriks (edaspidi „ küberintsidentidele reageerimise koordineeriv üksus“). Küberintsidentidele reageerimise koordineeriv üksus tegutseb usaldusväärse vahendajana, hõlbustades vajaduse korral suhtlust nõrkusest teavitava füüsilise või juriidilise isiku ning potentsiaalselt haavatavate info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) toodete tootja või IKT-teenuste osutaja vahel, kui üks neist pooltest seda taotleb. Küberintsidentidele reageerimise koordineeriv üksus ülesanded hõlmavad järgmist:

i) teha kindlaks asjaomased üksused ja võtta nendega ühendust;

ii) abistada nõrkusest teavitavaid füüsilisi ja juriidilisi isikuid ning

iii) pidada läbirääkimisi avalikustamise tähtaegade üle ning hallata mitut üksust mõjutavaid nõrkusi.

Šveits tagab, et füüsilised või juriidilised isikud saavad soovi korral teavitada küberintsidentidele reageerimise koordineerivat üksust nõrkustest anonüümselt. Viimane tagab, et teatatud nõrkuse suhtes võetakse hoolikalt järelmeetmeid, ning tagab nõrkusest teatava füüsilise või juriidilise isiku anonüümsuse. Kui teatatud nõrkus võib avaldada märkimisväärset mõju üksustele mitte ainult Šveitsis, vaid ka ühes või mitmes liidu liikmesriigis, teeb Šveitsi küberintsidentidele reageerimise koordineeriv üksus vajaduse korral koostööd küberintsidentidele reageerimise koordineerivate üksuste võrgustiku teiste koordineerivate üksustega;

c) üks või mitu pädevat asutust, kelle ülesanne on ohjata ulatuslikke küberintsidente ja kriise, mida reguleerib käesolev määrus, milles sätestatakse elektrivaldkonnas kohaldatav ulatuslike küberturbeintsidentide ja kriiside lahendamise kava, milles on esitatud ulatuslike küberintsidentide ja kriiside ohjamise eesmärgid ja kord. Šveitsi puhul käsitatakse käesolevas määruses esinevaid osutusi „küberkriiside ohjamise asutustele“, „võrgu- ja infoturbe küberkriisi ohjamise asutustele“ või „ riiklikele küberkriisi ohjamise asutustele“ osutustena kõnealusele määratud asutusele;

d) kontaktpunkt, kes täidab sidepidamisfunktsiooni, et tagada käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluv piiriülene koostöö Šveitsi ametiasutuste ja liidu liikmesriikide asjaomaste asutuste vahel ning vajaduse korral komisjoni ja Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ametiga (edaspidi „ENISA“) ning tagada valdkonnaülene koostöö teiste pädevate asutustega Šveitsis. Šveitsi puhul käsitatakse käesolevas määruses esinevaid osutusi riiklikule ühtsele kontaktpunktile osutustena kõnealusele määratud kontaktpunktile;

e) küberturvalisuse eest vastutav pädev asutus. Šveitsi puhul käsitatakse käesolevas määruses esinevaid viiteid „küberturvalisuse eest vastutavatele pädevatele asutustele“ osutustena kõnealusele määratud asutusele.

2. Kokkuleppe jõustumise ajaks teatab Šveits sellest komisjonile, ACERile, Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikule ja Euroopa Liidu jaotusvõrguettevõtjate üksusele, edastades neile lõikes 1 osutatud vastavate asutuste nimed ja kontaktandmed.“;

b) seoses tingimuste, meetoditega või kavadega, mille vastuvõtmine on sätestatud määruses (EL) 2024/1366:

i) Šveitsi põhivõrguettevõtja, Šveitsi jaotusvõrguettevõtjad ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse kaudu ja pädev asutus osalevad mis tahes uute või muudetud tingimuste, meetodite või kavade väljatöötamises ning nende märkusi võetakse tingimuste, meetodite või kavade üle otsustamisel arvesse;

ii) tingimuste, meetodite või kavade üle hääletamisel ja selle kaalumisel, kas asjaomase liikmesriigi ja selle elanikkonna puhul on täidetud kvalifitseeritud häälteenamuse saavutamiseks ette nähtud künnised, võetakse arvesse Šveitsi ja selle elanikkonda;

iii) fraasi „asjaomane süsteemikäitamispiirkond koosneb rohkem kui viiest liikmesriigist“ artikli 7 lõikes 3 käsitatakse tähenduses „asjaomane süsteemikäitamispiirkond koosneb rohkem kui neljast liikmesriigist ja Šveitsist“;

iv) käesoleva kokkuleppe allkirjastamise kuupäeval juba vastu võetud tingimusi, meetodeid ja kavasid kohaldatakse Šveitsis;

v) Šveitsi reguleeriv asutus inkorporeerib liidus määruses (EL) 2024/1366 sätestatud korras vastu võtnud uued või muudetud tingimused, meetodid ja kavad ühe kuu jooksul Šveitsi õiguskorda. Neid tingimusi ja meetodeid kohaldatakse Šveitsis ajutiselt alates nende liidus kohaldamise kuupäevast. Ajutine kohaldamine lõpeb, kui Šveitsi reguleeriv asutus on need Šveitsi õiguskorda inkorporeerinud;

c) artikli 2 lõikes 6 ja artikli 33 lõike 2 punkti a alapunktis i käsitatakse Šveitsi puhul viidet määrusele (EL) 2016/679 viitena asjakohastele siseriiklikele õigusaktidele;

d) artikli 5 viimast lauset, artikli 38 lõiget 8, artikli 41 lõike 2 teist lauset, artikli 41 lõiget 3, artikli 41 lõiget 7 ja artikli 43 lõiget 4 ei kohaldata;

e) artikli 37 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„Kui pädev asutus saab teada paikamata nõrkusest, ilma et oleks tõendeid selle kohta, et seda juba aktiivselt kasutatakse, teeb ta põhjendamatu viivituseta koostööd küberintsidentidele reageerimise üksusega nõrkuse koordineeritud avalikustamiseks vastavalt käesoleva määruse artikli 1a lõike 1 punktile b.“;

f) Artikli 40 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„Kui küberrünne kvalifitseerub või eeldatavasti kvalifitseerub suuremahuliseks küberintsidendiks, teavitab ajutine piiriülene kriisikoordineerimisrühm viivitamata riiklikele küberkriisi ohjamise asutustele Šveitsis ja intsidendist mõjutatud liidu liikmesriikides, ning komisjonile ja Euroopa küberkriisiga tegelevate kontaktasutuste võrgustikule („EU CyCLONe“). Sellises olukorras toetab ajutine piiriülene kriisikoordineerimisrühm EU – CyCLONe’i tegevust asjaomase valdkonna eripära osas.“;

g) artikli 42 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„Küberintsidentidele reageerimise üksused edastavad ENISAlt saadud teabe viivitamata asjaomastele üksustele.“.

16. 32019 L 0944: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/944, 5. juuni 2019, elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL, (ELT EU L 158, 14.6.2019, lk 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj), muudetud järgmis(t)e õigusakti(de)ga:

– 32022 R 0869: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/869, 30. mai 2022, üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta ja millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 715/2009, (EL) 2019/942 ja (EL) 2019/943 ning direktiive 2009/73/EÜ ja (EL) 2019/944 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 347/2013, (ELT L 152, 3.6.2022, lk 45, ELI:. http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj)

– 32024 L 1711: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/1711, 13. juuni 2024, millega muudetakse direktiive (EL) 2018/2001 ja (EL) 2019/944 seoses liidu elektrituru korralduse parandamisega, (ELT L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj)

Käesolevas lepingus tõlgendatakse direktiivi (EL) 2019/944 sätteid järgmises kohanduses:

a) komisjonil on Šveitsiga seotud juhtudel pädevus vastavalt artikli 44 lõikele 1, artiklile 63 ja artikli 66 lõikele 1;

b) artiklit 6a, artikli 7 lõikeid 1–2 ja 4–5, artiklit 8, artikli 12 lõiget 1, artiklit 15, artikli 15a lõikeid 1–8, artikleid 16 ja 23, artikli 24 lõikeid 1 ja 3, artikleid 28 ja 28a, artikli 29 lõiget 1, artikleid 32, 38 ja 66a rakendatakse hiljemalt kolm aastat pärast käesoleva kokkuleppe jõustumist;

c) artikli 35 lõikeid 1 ja 2 rakendatakse Šveitsi avaliku õiguse sätete alusel korraldatud jaotusvõrguettevõtjate eraldamise suhtes hiljemalt kolm aastat pärast käesoleva kokkuleppe jõustumist;

d) Šveitsi reguleeriv asutus täidab artikli 59 lõike 1 punkti a ja lõike 7 punkti a kohaseid ülesandeid, mis on seotud riiklike võrkudega ühendamise ja neile juurdepääsuga, sealhulgas ülekande- ja jaotustariifidega, hiljemalt viis aastat pärast käesoleva kokkuleppe jõustumist;

e) ühiskomiteel on pädevus vastavalt artiklile 65.

17. 32023 R 1162: Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2023/1162, 6. juuni 2023, milles käsitletakse koostalitlusnõudeid ning mittediskrimineerivat ja läbipaistvat mõõtmis- ja tarbimisandmetele juurdepääsu korda, (ELT EU L 154, 15.6.2023, lk 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/1162/oj)

18. 32011 R 1227: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1227/2011, 25. oktoober 2011, energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse kohta (ELT EU L 326, 8.12.2011, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1227/oj), muudetud järgmis(t)e õigusakti(de)ga:

– 32024 R 1106: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1106, 11. aprill 2024, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1227/2011 ja (EL) 2019/942, et parandada liidu kaitset turuga manipuleerimise eest energia hulgimüügiturul, (ELT L, 2024/1106, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1106/oj)

Käesolevas lepingus tõlgendatakse määruse (EL) nr 1227/2011 sätteid järgmises kohanduses:

a) artikli 1 lõikesse 2 lisatakse järgmine lõik:

„Artikli 2 lõikega 4 hõlmamata elektrituletisinstrumentide puhul, mis on võetud kauplemisele Šveitsis asuvas kauplemiskohas või hajusraamatu tehnoloogia kauplemissüsteemis, kohaldab Šveits jätkuvalt turuga manipuleerimist ja siseteabe alusel kauplemist keelavaid norme, mis tagavad liiduga võrreldava kaitsetaseme.“;

b) Artiklile 1 lisatakse uus lõige:

"6. Šveitsis kohaldatakse käesolevat määrust üksnes elektri hulgimüügi suhtes, kuid mitte gaasisektori suhtes“;

c) Artiklile 9 lisatakse uus lõige:

„1a. Turuosalised, kes on kokkuleppe jõustumise ajal registreeritud nii Šveitsi reguleerivas asutuses kui ka liidu liikmesriigi reguleerivas asutuses, viivad oma registreerimiskohustused kooskõlla käesoleva artikliga.“;

d) Artiklile 13 lisatakse uus lõige:

„8a. Šveitsi puhul korraldab amet artikli 13 lõigete 5–8 kohaseid piiriüleseid uurimisi tihedas ja aktiivses koostöös Šveitsi reguleeriva asutusega.

Selliste piiriüleste uurimiste raames teevad Šveitsi pädevad asutused, eelkõige Šveitsi reguleeriv asutus, uurimistoiminguid Šveitsi territooriumil tihedas koostöös ametiga vastavalt artiklile 13a, artikli 13b lõikele 2 ja artiklile 13c.

Amet võib paluda Šveitsi reguleerival asutusel teha konkreetseid uurimistoiminguid ja Šveitsi pädevatel asutustel tuleb need meetmed võtta. Amet osaleb oma taotluse korral uurimistoimingute tegemises.

Šveitsi reguleeriv asutus kogub ametile uurimise tõhusaks läbiviimiseks vajalikku teavet ja jagab seda teavet ametiga põhjendamatu viivituseta pärast vastava uurimistoimingu lõpuleviimist.

Kui amet kavatseb suhelda Šveitsi territooriumil asuvate isikutega, sealhulgas artikli 13b lõike 1 kohaste teabenõuete eesmärgil, edastab Šveitsi reguleeriv asutus asjakohase teabe vastavalt kõnealustele isikutele ja ametile.

Artikli 13 lõikes 11 osutatud uurimisaruande koostab amet. Artikli 13 lõikes 11 osutatud meetmed võtab Šveitsi reguleeriv asutus.

e) Šveitsi pädevate asutuste poolt artikli 13 lõike 8a kohaselt võetud meetmete puhul asendatakse artikli 13 g lõigetes 1 ja 4 kasutatud mõiste „amet“ sõnadega „Šveitsi pädev asutus“;

f) artikli 13j järele lisatakse uus artikkel:

„Artikkel 13k

Šveitsi pädevate asutuste poolt artikli 13 lõike 8a ja artikli 13 g kohaselt võetud meetmed alluvad Šveitsi kohtute kohtulikule kontrollile.

19. 32014 R 1348: Komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 1348/2014, 17. detsember 2014, milles käsitletakse andmete esitamist ja millega rakendatakse energia hulgimüügituru terviklikkust ja läbipaistvust käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1227/2011 artikli 8 lõikeid 2 ja 6, (ELT EU L 363, 18.12.2014, lk 121, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/1348/oj)

20. 32012 D 1117(01): Komisjoni otsus, 15. november 2012, aastaelektrivaldkonna koordineerimise rühma moodustamise kohta, (ELT C 353, 17.11.2012, lk 2)

Liide

PRIVILEEGID JA IMMUNITEEDID

ARTIKKEL 1

(vastab protokolli (nr 7) artiklile 1)

Ameti ruumid ja ehitised on puutumatud. Neid ei või läbi otsida, arestida, konfiskeerida ega sundvõõrandada. Ameti omandi ja vara suhtes ei kehti Euroopa Liidu Kohtu loata ükski haldus- ega õiguslik piirang.

ARTIKKEL 2

(vastab protokolli (nr 7) artiklile 2)

Ameti arhiivid on puutumatud.

ARTIKKEL 3

(vastab protokolli (nr 7) artiklitele 3 ja 4)

1. Amet, tema vara, tulud ja muu omand on vabastatud kõikidest otsestest maksudest.

2. Ameti jaoks ametlikuks kasutamiseks Šveitsist eksporditavad kaubad ja teenused ning Šveitsis ameti jaoks ettenähtud kaubad ja teenused on otsestest ja kaudsetest maksudest vabastatud.

3. Käibemaksust vabastatakse juhul, kui toodete ja teenuste ostuhind arvel või sellega võrdsustatud dokumendil on kokku vähemalt 100 Šveitsi franki (maksud kaasa arvatud). Ameti ametialaseks kasutamiseks imporditavad ja eksporditavad kaubad on vabastatud kõikidest tollimaksudest, impordi- ja ekspordikeeldudest ning impordi- ja ekspordipiirangutest; selliselt imporditud kaupu ei või Šveitsis müüa ega muul viisil võõrandada tasu eest ega tasuta, välja arvatud Šveitsi valitsuse heakskiidetud tingimustel.

4. Käibe-, aktsiisi- ja muudest kaudsetest maksudest vabastamine toimub maksuvähenduse kaudu ja selle saamiseks tuleb kauba või teenuse tarnijale esitada selleks ettenähtud Šveitsi vormi kohased dokumendid.

5. Vabastus ei kehti selliste maksude ja tasude suhtes, mis katavad üksnes kommunaalteenuste kulud.

ARTIKKEL 4

(vastab protokolli (nr 7) artiklile 5)

Ametile võimaldatakse ametlikuks sidepidamiseks ja dokumentide edastamiseks Šveitsi territooriumil sama kord, mille kõnealune riik võimaldab diplomaatilistele esindustele.

Ameti ametlikku kirjavahetust ja muud ametlikku teabevahetust ei tsenseerita.

ARTIKKEL 5

(vastab protokolli (nr 7) artiklile 6)

Ameti liikmetele ja teenistujatele välja antud liidu reisiluba (*laissez-passer*) tunnustatakse Šveitsi territooriumil kehtiva reisidokumendina. Reisiluba väljastatakse ametnikele ja muudele teenistujatele tingimustel, mis on sätestatud Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjades ning liidu muude teenistujate teenistustingimustes (määrus nr 31 (EMÜ), 11/Euratom, milles sätestatakse Euroopa Majandusühenduse ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ametnike personalieeskirjad ja muude teenistujate teenistustingimused (EÜT 45, 14.6.1962, lk 1385), sealhulgas kõik hilisemad muudatused).

ARTIKKEL 6

(vastab protokolli (nr 7) artiklile 10)

Ameti töös osalevatele liidu liikmesriikide esindajatele, nende nõuandjatele ja tehnilistele asjatundjatele võimaldatakse oma kohustusi täites ning Šveitsi kohtumispaika ja sealt tagasi sõites tavapärased privileegid, immuniteedid ja soodustused.

ARTIKKEL 7

(vastab protokolli (nr 7) artiklile 11)

Šveitsi territooriumil on ameti ametnikel ja muudel teenistujatel nende kodakondsusest olenemata järgmised privileegid ja immuniteedid:

a) vastavalt aluslepingute sätetele, mis käsitlevad ühest küljest ametnike ja muude teenistujate vastutust liidu ees ja teisest küljest Euroopa Liidu Kohtu pädevust liidu ja selle ametnike ja muude teenistujate vahelistes vaidlustes, kohtulik puutumatus ametiülesannete täitmisel tehtud tegude, sealhulgas suuliste ja kirjalike avalduste suhtes. Neile jääb see puutumatus ka pärast nende ametist lahkumist;

b) teenistujate, nende abikaasade ja neist sõltuvate pereliikmete puhul ei kehti sissesõidupiirangud ega välismaalaste registreerimise formaalsused;

c) valuutavahetust reguleerivate eeskirjade rakendamisel võimaldatakse neile samad soodustused, mis on ette nähtud rahvusvaheliste organisatsioonide ametnikele;

d) õigus Šveitsis esmakordsel ametisseasumisel tuua tollimaksuvabalt riiki oma mööbel ja muu vallasvara ning õigus oma mööbel ja muu vallasvara tollimaksuvabalt sellest riigist taas välja viia, kui nende ametikohustused selles riigis lõpevad; mõlemal juhul vastavalt tingimustele, mida Šveitsi valitsus vajalikuks peab;

e) õigus tollimaksuvabalt riiki tuua isiklikuks kasutamiseks mõeldud auto, mis on omandatud riigis, kus nad viimati elasid, või riigis, mille kodakondsed nad on, selle riigi siseturul valitsevate tingimuste kohaselt, ning see auto tollimaksuvabalt sellest riigist taas välja viia; mõlemal juhul vastavalt tingimustele, mida Šveitsi valitsus vajalikuks peab.

ARTIKKEL 8

(vastab protokolli (nr 7) artiklile 12)

Kooskõlas liidu õigusega sätestatud tingimuste ja menetlusega on ameti ametnikud ja muud teenistujad kohustatud maksma liidule maksu töö- ja muudelt tasudelt, mida amet neile maksab.

Nad on vabastatud Šveitsi föderaal-, kantoni- ja kommuunimaksudest palgalt, töötasult ja tasudelt, mida amet neile maksab.

ARTIKKEL 9

(vastab protokolli (nr 7) artiklile 13)

Tulumaksu, omandimaksu ja pärandimaksu rakendamisel ning Šveitsi ja liidu liikmesriikide vahel sõlmitud topeltmaksustamise vältimist käsitlevate lepingute kohaldamisel loetakse, et ametnikud ja muud teenistujad, kes üksnes oma kohustuste täitmiseks ameti teenistuses asuvad elama Šveitsi territooriumile, mis nende teenistusse astudes ei ole maksustav elukohariik, nii Šveitsis kui ka maksustavas elukohariigis on säilitanud oma elukoha viimati nimetatud riigis, tingimusel et see riik on liidu liikmesriik. See säte kehtib ka abikaasa kohta, kui abikaasa ei tegutse iseseisvalt tasustataval töökohal, ning käesolevas artiklis nimetatud isikute ülalpidamisel ja hoole all olevate laste kohta.

Esimeses lõigus nimetatud isikutele kuuluv ja Šveitsis asuv vallasvara on Šveitsis pärandimaksust vabastatud; pärandimaksu suurust määrates loetakse selline vara nende isikute maksustavas elukohariigis asuvaks, arvestades kolmandate riikide õigusi ja topeltmaksustamist käsitlevate rahvusvaheliste konventsioonide võimalikku kohaldamist.

Käesoleva artikli sätete kohaldamisel ei arvestata sellist elukohta, mis on seotud üksnes kohustuste täitmisega muude rahvusvaheliste organisatsioonide teenistuses.

ARTIKKEL 10

(vastab protokolli (nr 7) artiklile 14)

Liidu õigusega kehtestatakse liidu ametnike ja muude teenistujate sotsiaalkindlustustagatiste kava.

Ameti ametnikud ja muud teenistujad, kes on juba hõlmatud liidu ametnike ja muude teenistujate sotsiaalkindlustushüvitiste süsteemiga, ei ole kohustatud liituma Šveitsi sotsiaalkindlustussüsteemiga. Ameti töötajate pereliikmed, kes kuuluvad nende leibkonda, on kaetud liidu ametnike ja muude teenistujate sotsiaalkindlustushüvitiste kavaga tingimusel, et nad ei tööta muu tööandja kui amet ning nad ei saa sotsiaalkindlustushüvitisi mõnelt liidu liikmesriigilt ega Šveitsilt.

ARTIKKEL 11

(vastab protokolli (nr 7) artiklile 15)

Liidu õigusega määratakse kindlaks ameti ametnike ja muude teenistujate kategooriad, kelle suhtes kehtivad täielikult või osaliselt artiklite 7, 8 ja 9 sätted.

Šveitsile teatatakse korrapäraselt sellistesse kategooriatesse kuuluvate ametnike ja muude teenistujate nimed, ametinimetused ja aadressid.

ARTIKKEL 12

(vastab protokolli (nr 7) artiklile 17)

Ameti ametnikele ja muudele teenistujatele antakse privileegid, immuniteedid ja soodustused üksnes ameti huvides.

Amet peab ametnikule või muule teenistujale antud immuniteedi tühistama alati, kui kõnealune amet leiab, et sellise immuniteedi tühistamine ei ole vastuolus ameti huvidega.

ARTIKKEL 13

(vastab protokolli (nr 7) artiklile 18)

Käesoleva liite kohaldamisel teeb amet koostööd Šveitsi ja asjaomaste liidu liikmesriikide vastutavate ametiasutustega.

_____

II LISA

ÜLEMINEKUKORD KEHTIVATE PIKAAJALISTE VÕIMSUSTE RESERVEERIMISTE JAOKS VÕRKUDEVAHELISTE ÜHENDUSTE PUHUL ŠVEITSI PIIRIL

A JAGU

RAHALISE HÜVITAMISE PÕHIMÕTTED

ARTIKKEL 1

Üldpõhimõtted ja kohaldamissala

1. Käesolevas lisas kehtestatakse B jaos loetletud lepingute omajatele rahalise hüvitise maksmise üleminekumehhanismi põhimõtted.

2. Rahaline hüvitis arvutatakse lepinguomanikele ette nähtud võimsuse reserveerimise majandusliku väärtuse alusel, mis arvutatakse vastavalt artiklile 2.

3. Rahalist hüvitist antakse käesoleva kokkuleppe artikli 8 lõikes 1 sätestatud üleminekuperioodiks.

4. Enne Šveitsi osalemist ühtses järgmise päeva turu mehhanismis omandavad lepinguomanikud, kes soovivad rahalist hüvitist saada, vajaliku piiriülese ülekandevõimsuse enampakkumisel, mille korraldab ühisjaotusamet (edaspidi „JAO“) kooskõlas JAO kehtestatud kohaldatavate eeskirjade ja menetlustega. Lepinguomanikel ei ole õigust hüvitisele, kui neil ei õnnestunud enampakkumise käigus vajalikku ülekandevõimsust omandada.

5. Kui Šveits on ühinenud ühtse järgmise päeva turu mehhanismiga, peavad lepinguomanikud, kes soovivad saada rahalist hüvitist, tõendama, et nende pakkumus võeti vastu ühtse järgmise päeva turu menetluses kooskõlas kohaldatavate normide ja menetlustega, mis on määratletud 24. juuli 2015. aasta määruses (EL) 2015/1222, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise suunised. (ELT L 197, 25.7.2015, lk 24, ELI:. http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj).

ARTIKKEL 2

Rahalise hüvitise arvutamine

1. Rahalise hüvitise arvutamisel võetakse aluseks lõigetes 2 ja 3 määratletud hüvitatav maht (MW teatava tunni kohta), korrutatuna hüvitise hinnaga (eurot/MWh) vastavalt lõikele 4.

2. Iga lepingu puhul on hüvitatav maht järgmine:

a) ajavahemikul, mis eelneb Šveitsi liitumisele ühtse järgmise päeva turu mehhanismiga, enampakkumise tulemusel lepinguomanikule eraldatud võimsus (MW teatava tunni kohta); rahalise hüvitise taotlemisel peavad lepinguomanikud tõendama võimsuse omandamist ja kasutamist piiril lepingus ette nähtud mahu piires ning tootmisüksuse kättesaadavust vastavas turuajaühikus.

b) pärast seda, kui Šveits on ühinenud ühtse järgmise päeva turu mehhanismiga, siis ühtse järgmise päeva turu mehhanismi raames asjaomases pakkumispiirkonnas eduka pakkumuse tulemusel saadud maht (MW teatava tunni kohta) lepingus ette nähtud mahu piires; rahalise hüvitise taotlemisel peavad lepinguomanikud tõendama eduka pakkumuse tulemusel eraldatud mahu ja ning tootmisüksuse kättesaadavuse kohta vastavas turuajaühikus.

3. Igal konkreetsel aastal vähendatakse lõike 2 kohast hüvitiste mahtu järgmiste protsendimääradeni:

– 74,3 % suunas Prantsusmaast Šveitsi talvel (1. oktoobrist 30. aprillini) ja 68,5 % suvel (1. mai – 30. september);

– – 93,9 % suunas Šveitsist Prantsusmaale talvel (1. oktoobrist 30. aprillini) ja 100 % suvel (1. mai – 30. september).

4. Hüvitise hind arvutatakse tagantjärele Šveitsi ja Prantsusmaa järgmise päeva turu kliiringuhindade positiivse vahena, võttes arvesse varasema võimsuse reserveerimise suunda, järgmise päeva turu ajavahemiku alusel, mis arvutatakse eraldi iga turuajaühiku kohta. Kui hinnaerinevus on negatiivne, siis hüvitist ei maksta.

5. Lõigete 1–4 kohaselt arvutatud rahalise hüvitise summat vähendatakse täiendavalt 20 %, et võtta arvesse lepinguomanike panust võrgu hooldus- ja kapitalikuludesse.

6. Kui lepinguomanikele lõigete 1–5 kohaselt arvutatud koguhüvitis ületab Prantsusmaa-Šveitsi piirilt saadud või sellele määratud võimsusjaotustulu, vähendatakse kõigi lepinguomanike hüvitist proportsionaalselt, tagamaks et koguhüvitis ei ületa olemasolevat võimsusjaotustulu.

7. Käesoleva artikli kohaselt arvutatud rahalise hüvitise kogusumma igale lepinguomanikule makstakse lepinguomanikele tagantjärele igakuiselt.

ARTIKKEL 3

Hüvitise rahastamine

Artikli 2 kohast rahalist hüvitist rahastatakse võimsusjaotustulust, mis saadakse võimsuse jaotamisest Prantsusmaa-Šveitsi piiril kas sellel piiril toimunud võimsuse enampakkumisel, mille korraldab JAO, või mis on määratud piirile õimsusjaotustulu jaotamise metoodika alusel.

ARTIKKEL 4

Rakendamine, järelevalve ja vaidluste lahendamine

1. Prantsusmaa ja Šveitsi reguleerivad asutused lepivad vajaduse korral kokku käesolevas lisa sätete rakendamise korras kolme kuu jooksul alates käesoleva kokkuleppe jõustumise kuupäevast. Nad esitavad ACERile, komisjonile ja ühiskomiteele menetluste kavandid kaks kuud pärast käesoleva kokkuleppe jõustumist.

2. Prantsusmaa ja Šveitsi reguleerivad asutused vastutavad selle kontrollimise eest, kas põhivõrguettevõtjad ja lepinguomanikud järgivad lõike 1 kohaselt välja töötatud menetlusi, sealhulgas seda, et lepinguomanikele makstav hüvitis piirdub käesoleva lisa B jaos loetletud lepingutega. Nad saadavad iga-aastase aruande üleminekumehhanismi kohaldamise kohta ACERile ja ühiskomiteele järgmise aasta 1. märtsiks.

3. Kui reguleerivad asutused ei jõua lõikes 1 osutatud menetluste suhtes kokkuleppele kolme kuu jooksul alates käesoleva kokkuleppe jõustumise kuupäevast, võib Šveits esitada selle küsimuse lahendamiseks ühiskomiteele, kes teeb otsuse rakenduskorra kohta kuue kuu jooksul alates sellise esildise kuupäevast.

4. Olenemata lõigetest 1–3 on lepinguomanikel õigus saada rahalist hüvitist alates käesoleva kokkuleppe jõustumise kuupäevast kuni üleminekuperioodi lõpuni.

B JAGU

PIKAAJALISE VÕIMSUSE SÄLITAMISE LEPINGUD

RAHALISE HÜVITAMISEGA

Suund	lepingu nimetus,	Tehnoloogia	Viimane võimalik lõppkuupäev
FR => CH	EOS CNP Cattenom 3 / 4	Tuumaenergia	Tootmisüksuste tegevuse lõpp
FR => CH	NOK 94 / EDF 95	Tuumaenergia	30.9.2036
FR => CH	EDL Cattenom 3 / 4	Tuumaenergia	Tootmisüksuste tegevuse lõpp
FR => CH	EDL 2000	Tuumaenergia	31.12.2039
FR => CH	Participation Bugey 2	Tuumaenergia	Tootmisüksuse tegevuse lõpp
FR => CH	Participation Bugey 3	Tuumaenergia	Tootmisüksuse tegevuse lõpp
FR => CH	EOS Cleuson Dixence	Hüdroenergia	30.4.2030
CH => FR	EOS Cleuson Dixence	Hüdroenergia	30.4.2030
FR => CH	Emosson Pompage	Hüdroenergia	Tootmisüksuse tegevuse lõpp
CH => FR	Emosson Turbine	Hüdroenergia	Tootmisüksuse tegevuse lõpp

C JAGU

HÜDROELEKTRIJAAMADE SÄILITUSVÕIMSUSE RESERVEERIMINE

MITTE ÜLE 65 MW

Suund	Elektrijaama nimi	Maksimaalne võimsuse reserveerimine [MW]	Viimane võimalik lõppkuupäev
FR => CH	Kembs	35	Kontsessiooni lõpp (31.12.2035)
FR => CH	FM Chatelot	15	Kontsessiooni lõpp (31.12.2028)
CH => FR	FM Chatelot	30	Kontsessiooni lõpp (31.12.2028)
AT => CH	GKW Inn	13,3	Kontsessiooni lõpp (pärast 2050. aastat)
CH => IT	Kraftwerke Hinterrhein	65	Kontsessiooni lõpp (31.12.2042)
FR => CH	Bagnes Martigny (Champsec)	2	Kontsessiooni lõpp (31.12.2041)
CH => FR	Forces Motrices de Mauvoisin	41	Kontsessiooni lõpp (31.12.2041)

III LISA

RIIGIABI

ERANDID JA SELGITUSED

A JAGU

MEETMED, MIS ON KOOSKÕLAS SISETURU NÕUETEKOHASE TOIMIMISEGA VASTAVALT ARTIKLI 13 LÕIKE 2 PUNKTILE c

1. Järgmised Šveitsis kehtivad meetmed on kooskõlas siseturu nõuetekohase toimimisega ja nende suhtes ei kohaldata artikli 14 lõike 3 punkti b:

a) investeerimistoetused taastuvatest energiaallikatest elektri tootmiseks vastavalt energiaseaduse[1] (edaspidi „EnG“) artiklitele 25–29, sealhulgas ajutine vabastus vee kasutustasudest vastavalt hüdroenergiaseaduse[2] artiklile 50a;

b) taastuvatest energiaallikatest elektri tootmise hinnavahelepingud vastavalt EnG artiklitele 29a–29e;

c) tegevuskulude toetus biomassiga seoses vastavalt EnG artiklile 33a;

d) maapõueenergia tagatised vastavalt EnG artiklile 33;

[1] Energiegesetz, 30. september 2016 (EnG, SR 730.0), 1. jaanuaril 2025 kehtinud versioonis

[2] Bundesgesetz über die Nutzbarmachung der Wasserkräfte, 22. detsember 1916 (WRG, SR 721 80), 1. jaanuaril 2023 kehtinud versioonis

e) tööstusjääkidega seotud meetmete hüvitamine vastavalt veekaitseseaduse[1] artikli 80 lõikele 2 ning

f) hüdroenergiaga seotud ökoloogiliste taastamismeetmete (vooluhulga reguleerimine, setete transport ja kalade ränne) hüvitamine vastavalt EnG artiklile 34.

2. Šveitsi ametiasutused kohustuvad tagama, et alates käesoleva kokkuleppe jõustumisest võib käitistele, mille suhtes ei kohaldata määruse (EL) 2019/943[2] artikli 5 lõike 2 punkti b või artikli 5 lõike 4 kohast erandit, anda elektri tootmiseks uut abi punktis 1 nimetatud meetmete alusel üksnes juhul, kui need käitised:

– on kohustatud müüma oma elektritoodangut turul;

– ei ole motiveeritud pakkuma enda toodangut alla oma piirkulude ega saa tootmistegevuseks tegevusabi perioodidel, mil nende toodangu turuväärtus on negatiivne.

3. Punkti 1 alapunktide a ja b kohaldamine lõpetatakse kümme aastat pärast käesoleva kokkuleppe jõustumist ning punkti 1 alapunktide c–f sätete kohaldamine lõpetatakse kuus aastat pärast käesoleva kokkuleppe jõustumist. Pärast kõnealuste tähtaegade möödumist lisab Šveitsi järelevalveamet need meetmed artikli 15 lõike 4 kohasesse pidevasse läbivaatamisse.

---

[1] Bundesgesetz über den Schutz der Gewässer, 24. jaanuar 1991 (GschG, SR 814 20), 1. veebruaril 2023 kehtinud versioonis

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/943, 5. juuni 2019, milles käsitletakse elektrienergia siseturgu,, ELT L 158, 14.6.2019, lk 54,, kui see on kohaldatav vastavalt kokkuleppe lisale.

B JAGU

ABILIIGID, MIDA VÕIB PIDADA SISETURU NÕUETEKOHASE TOIMIMISEGA KOKKUSOBIVAKS, NAGU ON OSUTATUD ARTIKLI 13 LÕIKE 3 PUNKTIS e

Siseturu nõuetekohase toimimisega kokkusobivaks võib pidada järgmisi abiliike:

[…]

C JAGU

ARTIKLI 13 LÕIKES 4 OSUTATUD GRUPIERANDID

Eeldatakse, et abi sobib kokku siseturu nõuetekohase toimimisega ja vabastatakse artikli 14 kohasest teatamiskohustusest, kui seda antakse vastavalt järgmistes sätetes esitatud sisulistele tingimustele:

a) Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määruse (EL) nr 651/2014 (ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks) I ja III peatükk, (ELT EU L 187, 26.6.2014, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj), viimati muudetud komisjoni 23. juuni 2023. aasta määrusega (EL) 2023/1315, millega muudetakse määrust (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks, ning määrust (EL) 2022/2473, millega tunnistatakse teatavat liiki abi kalandus- ja vesiviljelustoodete tootmise, töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtjatele Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamisel siseturuga kokkusobivaks, (ELT EU L 167, 30.6.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1315/oj);

b) Komisjoni 20. detsembri 2011. aasta otsuse (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes) artiklid 1–6 (ELT L 7, 11.1.2012, lk 3, ELI:. http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj).

D JAGU

ARTIKLI 13 LÕIKES 6 OSUTATUD VÄHESE TÄHTSUSEGA ABI

Vähese tähtsusega abi vastavalt komisjoni 13. detsembri 2023. aasta määruse (EL) 2023/2831 (milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes) tähenduses (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2831/oj).

Abi puhul, mida antakse ettevõtjatele, kellele on antud ülesanne osutada üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid, on vähese tähtsusega abi vastavalt komisjoni 12. detsembri 2023. aasta määruse (EL) 2023/2832) Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes) tähenduses (ELT L, 2023/2832, 15.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2382/oj).

IV LISA

RIIGIABI

EUROOPA LIIDUS KOHALDATAVAD ÜLDISED JA VALDKONDLIKUD ÕIGUSAKTID
(NAGU ON OSUTATUD ARTIKLI 14 LÕIKES 2)

A JAGU

ÜLDISED JA VALDKONDLIKUD ÕIGUSAKTID

1) Käesoleva kokkuleppe III osa kohaldamisel ja vastavalt artikli 14 lõikele 2 kohaldab liit järgmisi õigusakte:

a) Nõukogu määrus (EL) 2015/1589, 13. juuli 2015, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks, (ELT EU L 248, 24.9.2015, lk 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1589/oj);

b) Komisjoni määrus (EÜ) nr 794/2004, 21. aprill 2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks, (ELT EU L 140, 30.4.2004, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/794/oj), viimati muudetud komisjoni määrusega (EL) 2016/2105, 1. detsember 2016, millega muudetakse määruse (EÜ) nr 794/2004 I lisa kalandus- ja vesiviljelussektoris antavast riigiabist teatamise vormi osas, (ELT EU L 327, 2.12.2016, lk 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/2105/oj);

c) Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014, 17. juuni 2014, ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT EU L 187, 26.6.2014, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj), viimati muudetud komisjoni määrusega (EL) 2023/1315, 23. juuni 2023, millega muudetakse määrust (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks, ning määrust (EL) 2022/2473, millega tunnistatakse teatavat liiki abi kalandus- ja vesiviljelustoodete tootmise, töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtjatele Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamisel siseturuga kokkusobivaks, (ELT EU L 167, 30.6.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1315/oj);

d) Komisjoni otsus, 20. detsember 2011, Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes, (ELT EU L 7, 11.1.2012, lk 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2012/21(1)/oj);

e) Komisjoni määrus (EL) 2023/2831, 13. detsember 2023, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes, (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2831/oj);

f) Komisjoni määrus (EL) 2023/2832, 13. detsember 2023, Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes, (ELT L, 2023/2832, 15.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj).

(2) Käesoleva kokkuleppe III osa kohaldamisel ja vastavalt artikli 14 lõikele 3 loob Šveits riigiabi järelevalvesüsteemi, mis tagab igal ajal järelevalve ja jõustamise taseme, mis on samaväärne liidu kohaldatava tasemega, nagu on sätestatud artikli 14 lõikes 2 ja käesoleva jao punktis 1, ning haldab seda süsteemi.

B JAGU

KOMISJONI SUUNISED, TEATISED JA OTSUSTUSPRAKTIKA

(1) Käesoleva kokkuleppe III osa kohaldamisel ja vastavalt artikli 14 lõikele 3 võtavad Šveitsi järelevalveasutus ja Šveitsi pädevad õigusasutused nõuetekohaselt arvesse ja järgivad võimalikult suures ulatuses komisjoni jaoks siduvaid asjakohaseid suuniseid ja teatisi ning tema otsustuspraktikat, et tagada järelevalve ja täitmise tagamise tase, mis on samaväärne liidu omaga.

(2) Euroopa Komisjon teatab ühiskomiteele ja avaldab suunised ja teatised, mida ta peab käesoleva kokkuleppe alusel asjakohaseks.

_____

V LISA

KESKKOND

Käesoleva kokkuleppe artiklis 20 ja artikli 27 lõikes 3 osutatud asjakohased liidu keskkonnakaitsealased õigusaktid on järgmised:

1. 32011 L 0092: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/92/EL, 13. detsember 2011, teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta, (ELT EU L 26, 28.1.2012, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj), muudetud järgmis(t)e õigusakti(de)ga:

   – 32014 L 0052: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/52/EL, 16. aprill 2014, millega muudetakse direktiivi 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta, (ELT EU L 124, 25.4.2014, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/52/oj).

2. 32001 L 0042: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/42/EÜ, 27. juuni 2001, teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta, (EÜT L 197, 21.7.2001, lk 30, ELI:. http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj).

3. 32016 L 0802: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2016/802, 11. mai 2016, mis käsitleb väävlisisalduse vähendamist teatavates vedelkütustes, (ELT L 132, 21.5.2016, lk 58, ELI:. http://data.europa.eu/eli/dir/2016/802/oj).

4. 32010 L 0075: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/75/EL, 24. november 2010 , tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll), (ELT EU L 334, 17.12.2010, lk 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/75/oj).

5. 32009 L 0147: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ, 30. november 2009 , loodusliku linnustiku kaitse kohta, (ELT EU L 20, 26.1.2010, lk 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj), muudetud järgmis(t)e õigusakti(de)ga:

   – 32013 L 0017: Nõukogu direktiiv 2013/17/EL, 13. mai 2013 , millega kohandatakse teatud direktiive keskkonna valdkonnas seoses Horvaatia Vabariigi ühinemisega, (ELT EU L 158, 10.6.2013, lk 193, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/17/oj),

   – 32019 R 1010: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/1010, 5. juuni 2019, mis käsitleb keskkonnaga seotud õigusaktide alaste aruandluskohustuste ühtlustamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 166/2006 ja (EL) nr 995/2010, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2002/49/EÜ, 2004/35/EÜ, 2007/2/EÜ, 2009/147/EÜ ja 2010/63/EL, nõukogu määrusi (EÜ) nr 338/97 ja (EÜ) nr 2173/2005 ning nõukogu direktiivi 86/278/EMÜ, (ELT EU L 170, 25.6.2019, lk 115, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1010/oj).

6. 32004 L 0035: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/35/EÜ, 21. aprill 2004, keskkonnavastutusest keskkonnakahjustuste ärahoidmise ja parandamise kohta, (ELT EU L 143, 30.4.2004, lk 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/35/oj), muudetud järgmis(t)e õigusakti(de)ga:

   – 32006 L 0021: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/21/EÜ, 15. märts 2006, kaevandustööstuse jäätmete käitlemise ja direktiivi 2004/35/EÜ muutmise kohta, (ELT EU L 102, 11.4.2006, lk 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/21/oj),

   – 32009 L 0031: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/31/EÜ, 23. aprill 2009, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006, (ELT EU L 140, 5.6.2009, lk 114, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/31/oj),

   – 32013 L 0030: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/30/EL, 12. juuni 2013, milles käsitletakse avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutust ja millega muudetakse direktiivi 2004/35/EÜ, (ELT EU L 178, 28.6.2013, lk 66, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/30/oj),

– 32019 R 1010: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/1010, 5. juuni 2019, mis käsitleb keskkonnaga seotud õigusaktide alaste aruandluskohustuste ühtlustamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 166/2006 ja (EL) nr 995/2010, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2002/49/EÜ, 2004/35/EÜ, 2007/2/EÜ, 2009/147/EÜ ja 2010/63/EL, nõukogu määrusi (EÜ) nr 338/97 ja (EÜ) nr 2173/2005 ning nõukogu direktiivi 86/278/EMÜ, (ELT EU L 170, 25.6.2019, lk 115, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1010/oj).

VI LISA

TAASTUVENERGIA

Kui tehnilistes kohandustes ei ole sätestatud teisiti,

– kehtivad käesolevas lisas loetletud õigusaktidega liikmesriikidele ette nähtud õigused ja kohustused ka Šveitsi suhtes;

– kõnealustes õigusaktides sisalduvaid osutusi füüsilistele või juriidilistele isikutele, kelle elu- või asukoht on liidu liikmesriikides, käsitatakse osutustena füüsilistele või juriidilistele isikutele, kelle elu- või asukoht on Šveitsis.

Seda kohaldatakse täielikus kooskõlas käesoleva kokkuleppe V osas sisalduvate institutsiooniliste sätetega.

VIIDATUD ÕIGUSAKTID

1. 32018 L 2001: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/2001, 11. detsember 2018, taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta, (ELT EU L 328, 21.12.2018, lk 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj), muudetud järgmis(t)e õigusakti(de)ga:

   – 32023 L 2413: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2023/2413, 18. oktoober 2023, millega muudetakse direktiivi (EL) 2018/2001, määrust (EL) 2018/1999 ja direktiivi 98/70/EÜ seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamisega ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv (EL) 2015/652, (ELT L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj),

   – 32022 R 0759: Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2022/759, 14. detsember 2021, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 VII lisa seoses jahutuseks ja kaugjahutuseks kasutatava taastuvenergia koguse arvutamise metoodikaga, (ELT EU L 139, 18.5.2022, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/759/oj),

   – 32024 L1711: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/1711, 13. juuni 2024, millega muudetakse direktiive (EL) 2018/2001 ja (EL) 2019/944 seoses liidu elektrituru korralduse parandamisega, ELT L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj).

Käesolevas lepingus loetakse direktiivi (EL) 2018/2001 sätteid järgmises kohanduses.

a) artiklisse 2 lisatakse järgmine lõik:

„Mõiste määratlust kohaldatakse üksnes juhul, kui seda mõistet kasutatakse Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise elektrialase kokkulepe VI lisasse inkorporeeritud sättes.“;

b) artiklit 3 kohandatakse järgmiselt.

i) lõiget 1 ei kohaldata;

ii) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„Šveits seab soovitusliku eesmärgi, milleks on taastuvenergia 48,4 % osakaal tema summaarses energia lõpptarbimises 2030. aastal. Ühiskomitee kohandab seda eesmärki 2030. aastale järgnevateks ajavahemikeks, võttes arvesse liidus kohaldatavat eesmärki. Šveits avaldab vähemalt iga kahe aasta järel teabe kõnealuse eesmärgi saavutamisel tehtud edusammude ning direktiivi (EL) 2018/2001 artiklite 19 ja 26–31a rakendamise kohta ja edastab selle Euroopa Liidu ja Šveitsi vahelise elektrialase kokkuleppega loodud ühiskomiteele vastavalt kõnealuse lepingu VI lisale.“;

iii) lõike 3c punkt a asendatakse järgmisega:

„a) saepalkide, vineeripakkude, tööstusliku ümarpuidu, kändude ja juurte kasutamiseks elektri tootmiseks.“

iv) lõike 3c punkti b ning lõikeid 4, 5 ja 6 ei kohaldata;

v) lõiget 4a muudetakse järgmiselt:

„4a. Šveits loob raamistiku, mis võib hõlmata toetuskavu ja taastuvelektri ostulepingute kasutuselevõtu soodustamise meetmeid ning võimaldab taastuvelektri kasutamisel jõuda tasemeni, mis on kooskõlas lõikes 2 osutatud riikliku eesmärgiga. Eelkõige keskendutakse raamistikus sellele, et kõrvaldada taastuvelektri suure osakaalu saavutamiselt olemasolevad takistused, ning vajaliku ülekandejaotus- ja salvestustaristu, sealhulgas samas asukohas paiknevate energiasalvestite arendamisele. Raamistiku kavandamisel võtab Šveits arvesse, kui palju on vaja taastuvelektrit juurde toota, et rahuldada nõudlust transpordi-, tööstus-, ehitus- ning kütte- ja jahutussektoris ning muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste tootmiseks“;

c) artiklit 5 ei kohaldata;

d) artikleid 8–14 ei kohaldata.

e) artiklit 15 ja artikleid 15b–16f ei kohaldata; selle asemel säilitab ja kehtestab Šveits võrreldavad eeskirjad, et saavutada eesmärk suurendada taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia osakaalu. Need eeskirjad on järgmised:

i) selliste alade määramine, kus on võimalik ehitada taastuvatest energiaallikatest elektrit tootvaid elektrijaamu;

ii) üldsuse osalemine;

iii) kiired ja tõhusad loamenetlused;

iv) taastuvenergia puhul asjakohane avalik huvi;

f) artiklit 15a ei kohaldata;

g) artiklit 17 ei kohaldata;

h) artikli 18 lõikeid 1, 2 ja 4–6 ei kohaldata;

i) artikli 18 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„Šveits loob raamistiku, et tagada piisav arv koolitatud ja kvalifitseeritud paigaldajaid i) taastuvenergiapõhiste kütte- ja jahutussüsteemide kõigi vormide jaoks ehituses, tööstuses ja põllumajanduses, ii) fotogalvaaniliste päikeseenergiasüsteemide, sealhulgas energiasalvestussüsteemide jaoks ning iii) tarbimiskaja võimaldavate laadimispunktide jaoks, et suurendada taastuvenergia osakaalu, mis on vajalik artikli 3 lõike 2 kohaselt seatud eesmärgi saavutamiseks.“

j) Šveits ei kohalda artiklit 19 muu energia kui saepalkidest, vineeripakkudest, tööstuslikust ümarpuidust, kändudest ja juurtest toodetud elektrienergia suhtes;

k) artiklit 20 ning artikli 20a lõikeid 3 ja 4 ei kohaldata;

l) artikli 20a lõikeid 1, 2 ja 5 kohaldatakse kolm aastat pärast käesoleva kokkuleppe jõustumist;

m) artikleid 21 ja 22 ei kohaldata; selle asemel säilitab ja kehtestab Šveits elektrienergia valdkonnas omatarbeks toodetud taastuvenergia tarbijate ja taastuvenergiakogukondade kohta võrreldavad eeskirjad;

n) artikleid 22a–25 ei kohaldata;

o) artiklisse 26 lisatakse järgmine lõik:

Šveits võib kehtestada toidu- ja söödakultuuridest toodetud biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste osakaaluks 0 %.“;

p) artikli 27 lõikeid 1–5 ei kohaldata;

q) artikli 28 lõikeid 6 ja 7 ei kohaldata;

r) artikli 29 lõikeid 7a ja 7b ei kohaldata;

s) artikli 29a lõiget 2 ei kohaldata;

t) artiklit 30 muudetakse järgmiselt:

i) lõike 1 esimeses lõigus asendatakse sissejuhatav sõnastus järgmisega:

„Taastuvkütuste arvessevõtmisel artikli 3 lõikes 2 osutatud sihtväärtuste ja määrade saavutamiseks kohustavad liikmesriigid ettevõtjaid tõendama kohustuslike, sõltumatute ja läbipaistvate auditite abil kooskõlas käesoleva artikli lõike 8 kohaselt vastu võetud rakendusaktiga, et taastuvkütuseid käsitlevad artikli 29 lõigetes 2–7 ja 10 ning artikli 29a lõikes 1 sätestatud kestlikkuskriteeriumid ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumid on täidetud. Selleks kohustavad nad ettevõtjaid kasutama massibilansisüsteemi, mis:“;

ii) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Saadetise töötlemisel kohandatakse teavet saadetise säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise näitajate kohta ning see seotakse toodanguga kooskõlas järgmiste reeglitega:

a) kui toorainesaadetise töötlemise tulemuseks on ainult üks toode, mis on ette nähtud biokütuste, vedelate biokütuste või biomasskütuste või muu kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste tootmiseks, kohandatakse saadetise suurust ning sellega seotud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise näitajaid, kohaldades ümberarvestustegurit, mis näitab sellise tootmise töödeldud toote massi ja töötlemisprotsessi sisendina kasutatud tooraine massi suhet;

b) kui toorainesaadetise töötlemise tulemuseks on mitu toodet, mis on ette nähtud biokütuste, vedelate biokütuste või biomasskütuste või mittebioloogilist päritolu taastuvkütuste tootmiseks, kohaldatakse iga toote suhtes eraldi ümberarvestustegurit ning kasutatakse eraldi massibilanssi.“;

iii) lõike 3 esimese lõigu esimene lause asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid võtavad meetmed, mis tagavad, et ettevõtjad esitavad usaldusväärse teabe artikli 29 lõigetes 2–7 ja 10 ning artikli 29a lõikes 1 sätestatud kestlikkuskriteeriumidele ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele vastavuse kohta ning teevad selle teabe koostamiseks kasutatud andmed taotluse korral asjaomasele liikmesriigile kättesaadavaks.“;

iv) lõike 3 teise lõigu esimene lause asendatakse järgmisega:

„Käesolevas lõikes sätestatud kohustusi kohaldatakse olenemata sellest, kas taastuvkütuseid toodetakse liidus või imporditakse liitu.“;

v) lõike 10 sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„10. Šveitsi taotlusel, mis võib põhineda ettevõtja taotlusel, kontrollib komisjon kõigi olemasolevate tõendite põhjal, kas taastuvkütuste allika puhul on täidetud artikli 29 lõigetes 2–7 ja 10 ning artikli 29a lõikes 1 sätestatud kestlikkuse ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumid.“;

vi) lõike 10 punktid a ja b asendatakse järgmisega:

„a) võtab artikli 29 lõike 1 esimese lõigu punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel arvesse sellest allikast pärit taastuvkütuseid; või

b) kohustada erandina lõikest 9 taastuvkütuste ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste allika tarnijat esitama täiendavaid tõendeid kõnealustele kestlikkuskriteeriumidele ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele vastavuse ning kõnealuste kasvuhoonegaaside heite vähendamise miinimumlävendite järgimise kohta.“;

u) artikli 31 a lõige 1 asendatakse järgmisega:

„Komisjon tagab 21. novembriks 2024, et vedelate ja gaasiliste taastuvkütuste jälgimiseks luuakse liidu andmebaas (edaspidi „liidu andmebaas“).“;

v) artikleid 32–39 ei kohaldata.

w) I, IA, IV ja VIII lisa ei kohaldata.

x) IX lisa A osa punkte a ja p ei kohaldata;

y) X ja XI lisa ei kohaldata.

2. 32019 R807: Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/807, 13. märts 2019, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 selliste maakasutuse kaudse muutuse suure riskiga lähteainete kindlaksmääramise osas, mille tootmise ala on märkimisväärselt laienenud suure süsinikuvaruga maale, ning maakasutuse kaudse muutuse väikese riskiga biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste sertifitseerimise osas, (ELT EU L 133, 21.5.2019, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2019/807/oj)

3. 32023 R 1184: Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2023/1184, 10. veebruar 2023, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 ja kehtestatakse üksikasjalikke norme sisaldav liidu metoodika muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmiseks, (ELT L 157, 20.6.2023, lk 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1184/oj)

4. 32024 R 1408: Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2024/1408, millega muudetakse komisjoni delegeeritud määrust (EL) 2023/1184 seoses tehnilise mõiste kooskõlla viimisega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/2001, (ELT L, 2024/1408, 21.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1408/oj)

5. 32023 R 1640: Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2023/1640, 5. juuni 2023, milles käsitletakse fossiilkütustega samas protsessis töödeldud biomassist toodetud biokütuse ja transpordis kasutatava biogaasi osakaalu kindlaksmääramise metoodikat, (ELT EU L 205, 18.8.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1640/oj)

6. 32023 R 1185: Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2023/1185, 10. veebruar 2023, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001, kehtestades ringlussevõetud süsinikupõhistest kütustest tuleneva kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise miinimumlävendi ja määrates kindlaks metoodika muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelatest ja gaasilistest transpordikütustest ja ringlussevõetud süsinikupõhistest kütustest tuleneva kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemise hindamiseks, (ELT L 157, 20.6.2023, lk 20, http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1185/oj)

   Käesolevas kokkuleppes tolgendatakse delegeeritud määruse (EL) 2023/1185 sätteid järgmises kohanduses:

   a) delegeeritud määruse (EL) 2023/1185 sätteid, milles käsitletakse transpordisektorile tarnitavate kütuste ja taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia eesmärkide ning täiustatud biokütuste ja biogaasiga seotud eesmärkide arvutamist, millele viidatakse direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 25 lõikele 2, ei kohaldata;

   b) delegeeritud määruse (EL) 2023/1185 sätteid ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste kohta ei kohaldata.

7. 32022 R 2448: Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2022/2448, 13. detsember 2022, millega kehtestatakse tegevussuunised tõendite kohta, mis näitavad vastavust Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 artiklis 29 sätestatud metsa biomassi säästlikkuse kriteeriumidele, (ELT EU L 320, 14.12.2022, lk 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2022/2448/oj)

8. 32022 D 599: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/599, 8. aprill 2022, vabatahtliku kava „Biomass Biofuels Sustainability voluntary scheme (2BSvs)“ tunnustamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 biokütuste, vedelate biokütuste, biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste kütuste ning ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste jaoks sätestatud nõuete täitmise tõendamisel, (ELT EU L 114, 12.4.2022, lk 173, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/599/oj)

9. 32022 D 600: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/600, 8. aprill 2022, vabatahtliku kava „Bonsucro EU“ tunnustamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 biokütuste, vedelate biokütuste, biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste kütuste ning ringlusse võetud süsinikupõhiste kütuste jaoks sätestatud nõuete täitmise tõendamisel, (ELT EU L 114, 12.4.2022, lk 176, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/600/oj)

10. 32022 D 601: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/601, 8. aprill 2022, vabatahtliku kava „Better Biomass“ tunnustamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 biokütuste, vedelate biokütuste, biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste kütuste ning ringlusse võetud süsinikupõhiste kütuste jaoks sätestatud nõuete täitmise tõendamisel, (ELT EU L 114, 12.4.2022, lk 179, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/601/oj)

11. 32022 D 602: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/602, 8. aprill 2022, vabatahtliku kava „International Sustainability & Carbon Certification – ISCC EU“ tunnustamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 biokütuste, vedelate biokütuste, biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste kütuste ning ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste jaoks sätestatud nõuete täitmise tõendamisel, (ELT EU L 114, 12.4.2022, lk 182, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/602/oj)

12. 32022 D 604: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/604, 8. aprill 2022, vabatahtliku kava „Red Tractor Farm Assurance Crops and Sugar Beet Scheme“ tunnustamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 biokütuste, vedelate biokütuste, biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste kütuste ning ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste jaoks sätestatud nõuete täitmise tõendamisel, (ELT EU L 114, 12.4.2022, lk 188, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/604/oj)

13. 32022 D 605: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/605, 8. aprill 2022, vabatahtliku kava „REDcert-EU“ tunnustamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 biokütuste, vedelate biokütuste, biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste kütuste ning ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste jaoks sätestatud nõuete täitmise tõendamisel, (ELT EU L 114, 12.4.2022, lk 191, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/605/oj)

14. 32022 D 606: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/606, 8. aprill 2022, vabatahtliku kava „Round Table on Responsible Soy with EU RED Requirements (RTRS EU RED)“ tunnustamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 biokütuste, vedelate biokütuste, biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste kütuste ning ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste jaoks sätestatud nõuete täitmise tõendamisel, (ELT EU L 114, 12.4.2022, lk 194, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/606/oj)

15. 32022 D 607: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/607, 8. aprill 2022, vabatahtliku kava „Roundtable on Sustainable Biomaterials (RSB) EU RED“ tunnustamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 biokütuste, vedelate biokütuste, biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste kütuste ning ringlusse võetud süsinikupõhiste kütuste jaoks sätestatud nõuete täitmise tõendamisel, (ELT EU L 114, 12.4.2022, lk 197, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/607/oj)

16. 32022 D 608: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/608, 8. aprill 2022, kava „Scottish Quality Crops Farm Assurance Scheme (SQC)“ tunnustamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 biokütuste, vedelate biokütuste, biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste kütuste ning ringlusse võetud süsinikupõhiste kütuste jaoks sätestatud nõuete täitmise tõendamisel, (ELT EU L 114, 12.4.2022, lk 200, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/608/oj)

17. 32022 D 609: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/609, 8. aprill 2022, vabatahtliku kava „SuRe“ (Sustainable Resources) tunnustamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 biokütuste, vedelate biokütuste, biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste kütuste ning ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste jaoks sätestatud nõuete täitmise tõendamisel, (ELT EU L 114, 12.4.2022, lk 203, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/609/oj)

18. 32022 D 610: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/610, 8. aprill 2022, vabatahtliku kava „Trade Assurance Scheme for Combinable Crops (TASCC)“ tunnustamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 biokütuste, vedelate biokütuste, biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste kütuste ning ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste jaoks sätestatud nõuete täitmise tõendamisel, (ELT EU L 114, 12.4.2022, lk 206, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/610/oj)

19. 32022 D 611: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/611, 8. aprill 2022, kava „Universal Feed Assurance Scheme (UFAS)“ tunnustamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 biokütuste, vedelate biokütuste, biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste kütuste ning ringlusse võetud süsinikupõhiste kütuste jaoks sätestatud nõuete täitmise tõendamisel, (ELT EU L 114, 12.4.2022, lk 209, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/611/oj)

20. 32022 D 2461: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/2461, 14. detsember 2022, kava „KZR INiG“ tunnustamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 biokütuste, vedelate biokütuste, biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest toodetud vedelate ja gaasiliste kütuste ning ringlusse võetud süsinikupõhiste kütuste jaoks sätestatud nõuete täitmise tõendamisel ning komisjoni rakendusotsuse (EL) 2022/603 kehtetuks tunnistamise kohta, (ELT EU L 321, 15.12.2022, lk 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2461/oj)

21. 32022 D 1657: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/1657, 26. september 2022, vabatahtliku kava „Sustainable Biomass Program“ tunnustamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 biokütuste, vedelate biokütuste, biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste kütuste ning ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste jaoks sätestatud nõuete täitmise tõendamisel, (ELT EU L 249, 27.9.2022, lk 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/1657/oj)

22. 32022 D 1656: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/1656, 26. september 2022, Austria põllumajanduse sertifitseerimise kava (AACS) tunnustamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 biokütuste, vedelate biokütuste, biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste kütuste ning ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste jaoks sätestatud nõuete täitmise tõendamisel, (ELT EU L 249, 27.9.2022, lk 50, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/1656/oj)

23. 32022 R 996: Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2022/996, 14. juuni 2022, kestlikkuskriteeriumide ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide ning maakasutuse kaudse muutuse vähese riski kriteeriumide kontrollimise eeskirjade kohta, (ELT EU L 168, 27.6.2022, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2022/996/oj)

24. 32022 D 1655: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2022/1655, 26. september 2022, Argentinas sojaubade viljelusest tuleneva tüüpilise kasvuhoonegaaside heite teavet sisaldava aruande tunnustamise kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 31 lõigetele 3 ja 4, (ELT EU L 249, 27.9.2022, lk 47, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/1655/oj)

25. 32024 D 861: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2024/861, 15. märts 2024, millega tunnustatakse aruannet, milles esitatakse teave Kanadas rapsi (rapsiseemne) viljelusest tuleneva tüüpilise kasvuhoonegaaside heite kohta kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 31 lõigetega 3 ja 4, (ELT L, 2024/861, 19.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/861/oj)

26. 32023 D 1760: Komisjoni rakendusotsus (EL) 2023/1760, 11. september 2023, Austraalias rapsiseemne viljelusest tuleneva tüüpilise kasvuhoonegaaside heite teavet sisaldava aruande tunnustamise kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 31 lõigetele 3 ja 4, (ELT EU L 224, 12.9.2023, lk 105, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/1760/oj)

VII LISA

LISA KÄESOLEVA KOKKULEPPE ARTIKLI 49 KOHALDAMISE KOHTA

ARTIKKEL 1

Loetelu sellistest liidu ametite tegevustest, teabesüsteemidest ja muudest tegevustest, mida Šveits rahaliselt toetab

Šveits toetab rahaliselt:

a) järgmisi ameteid:

– Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet, mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/942, 5. juuni 2019, millega asutatakse Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet, (ELT L 158, 14.6.2019, lk 22,, kui see on kohaldatav vastavalt kokkuleppe I lisale ja võttes arvesse kokkuleppe kohaldamisala, 85 % asjaomase aasta liidu toetuste eelarverealt;

b) järgmisi teabesüsteeme:

– liidu andmebaas, mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/2001, 11. detsember 2018, taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82, kui see on kohaldatav vastavalt kokkuleppe VI lisale;

c) muud tegevusalad:

ei ole.

ARTIKKEL 2

Maksetingimused

1. Käesoleva kokkuleppe artikli 49 kohased maksed tehakse vastavalt käesolevale artiklile.

2. Eelarveaasta rahastamisnõude esitamisel edastab komisjon Šveitsile järgmise teabe:

a) tegevustoetuse summa ning

b) osalustasu suurus.

3. Komisjon edastab Šveitsile võimalikult kiiresti, kuid hiljemalt iga eelarveaasta 16. aprillil Šveitsi osalemise kohta järgmise teabe:

a) iga liidu ameti puhul asjaomase aasta kohta liidu eelarves ette nähtud kulukohustuste assigneeringute summad eelarveridadel, millelt kaetakse Šveitsi osalemine kooskõlas artikliga 1, võttes iga ameti puhul arvesse artiklis 1 määratletud kohandatud tegevustoetust, ning kulukohustuste assigneeringute summad seoses liidu asjaomase aasta heakskiidetud eelarvega infosüsteemide ja muude tegevuste jaoks;

b) käesoleva kokkuleppe artikli 49 lõikes 7 osutatud osalustasu suurus; ning

c) ametite puhul aasta N+1 eelarvelised kulukohustused, mis on võetud kulukohustuste assigneeringute suhtes, mis on heaks kiidetud aastal N liidu eelarve alusel ja mis on kantud aasta N asjaomastele liidu toetuse eelarveridadele.

4. Komisjon esitab oma eelarveprojekti põhjal hinnangu lõike 3 punktides a ja b nimetatud teabe kohta võimalikult kiiresti, kuid hiljemalt eelarveaasta 1. septembriks.

5. Komisjon esitab Šveitsile hiljemalt iga eelarveaasta 16. aprillil, ja kui see on asjaomase ameti, infosüsteemi või muu tegevuse suhtes kohaldatav, kõige varem 22. oktoobril ja hiljemalt 31. oktoobril rahastamisnõude, mis vastab summale, mille Šveits peab käesoleva kokkuleppe alusel maksma rahalise panusena iga liidu ameti, infosüsteemi või muu tegevuse eest, milles ta osaleb.

6. Lõikes 5 osutatud rahastamisnõue jaotatakse osamakseteks järgmiselt:

a) iga-aastane esimene osamakse, mis on seotud 16. aprilliks esitatava rahastamisnõudega, vastab summale, mis võrdub lõikes 4 osutatud ameti, infosüsteemi või muu tegevuse aastase rahalise toetuse hinnangulise summaga;

Šveits tasub rahastamisnõudes märgitud summa hiljemalt 60 päeva pärast rahastamisnõude esitamist;

b) vajaduse korral aasta teine osamakse, mis on seotud rahastamisnõudega, mis esitatakse kõige varem 22. oktoobril ja hiljemalt 31. oktoobril, vastab erinevusele lõikes 4 osutatud summa ja lõikes 5 osutatud summa vahel, juhul kui lõikes 5 osutatud summa on suurem.

Šveits tasub rahastamisnõudes märgitud summa hiljemalt 21. detsembriks.
Šveits võib iga rahastamisnõude puhul teha eraldi makseid iga asutuse, infosüsteemi või muu tegevuse kohta.

7. Käesoleva kokkuleppe esimesel rakendusaastal esitab komisjon esimese rahastamisnõude 90 päeva jooksul alates käesoleva kokkuleppe jõustumisest.

Šveits tasub rahastamisnõudes märgitud summa hiljemalt 60 päeva pärast rahastamisnõude esitamist.

8. Rahalise toetuse tasumisega viivitamise korral peab Šveits maksma tasumata summa pealt viivist alates maksetähtpäevast kuni päevani, mil kogu summa on tasutud.

Intressimäär summadelt, mis kuuluvad tasumisele, kuid on maksetähtpäevaks tasumata, on intressimäär, mida Euroopa Keskpank kasutab oma põhiliste refinantseerimistehingute puhul ja mis on avaldatud maksetähtpäeva kuu esimesel päeval *Euroopa Liidu Teataja* C-seerias, või 0 %, olenevalt sellest, kumb on suurem, pluss 3,5 protsendipunkti.

ARTIKKEL 3

Liidu ametitele ettenähtud Šveitsi rahalise toetuse kohandamine, võttes arvesse kohaldamist

Šveitsi rahalist toetust liidu ametitele kohandatakse aastal N+1, mil esialgset tegevustoetust suurendatakse või vähendatakse esialgse tegevustoetuse ja kohandatud toetuse vahe võrra, mis arvutatakse, kohaldades aasta N panustamispõhimõtet eelarveliste kulukohustuste summa suhtes, mis on võetud seoses aastal N heaks kiidetud kulukohustuste assigneeringutega asjaomastel liidu toetuse eelarveridadel. Vajaduse korral võetakse vahe puhul iga ameti osas arvesse artiklis 1 määratletud protsentuaalselt kohandatud tegevustoetust.

ARTIKKEL 4

Üleminekukord

Kui käesoleva kokkuleppe jõustumise kuupäev ei ole 1. jaanuar, kohaldatakse käesolevat artiklit erandina artiklist 2.

Kokkuleppe rakendamise esimesel aastal vähendatakse kõnealuseks aastaks asjaomasele ametile, infosüsteemile või muule tegevusele vastavalt protokolli artiklile 49 ja käesoleva lisa artiklitele 1–3 ettenähtud tegevustoetust *pro rata temporis* põhimõttel, korrutades iga-aastase tegevustoetuse summa järgmiste näitajate vahelise suhtarvuga:

a) kalendripäevade arv alates käesoleva kokkuleppe jõustumise kuupäevast kuni asjaomase aasta 31. detsembrini ning

b) asjaomase aasta kalendripäevade koguarv.

PROTOKOLL

PROTOKOLL VAHEKOHTU KOHTA

I PEATÜKK

EELSÄTTED

Artikkel I.1

Kohaldamisala

Kui üks kokkuleppeosalistest (edaspidi „pooled“) esitab vaidluse vahekohtusse vastavalt käesoleva kokkuleppe artikli 32 lõikele 2 või artikli 33 lõikele 2, kohaldatakse käesoleva protokolli sätteid.

Artikkel I.2

Kantselei ja sekretariaaditeenused

Haagi Alalise Vahekohtu rahvusvaheline büroo (edaspidi „rahvusvaheline büroo“) täidab kantselei ülesandeid ja osutab vajalikke sekretariaaditeenuseid.

Artikkel I.3

Teated ja tähtaegade arvutamine

1. Teateid, sealhulgas teatisi või ettepanekuid, võib saata mis tahes sidevahendi kaudu, mis kinnitab nende edastamist või võimaldab seda kinnitada.

2. Selliseid teateid võib saata elektrooniliselt üksnes juhul, kui pool on selleks spetsiaalselt määranud aadressi või lubanud aadressi kasutada.

3. Pooltele kätte toimetatud teated saadetakse Šveitsi puhul Šveitsi välisministeeriumi Euroopa osakonnale ja liidu puhul komisjoni õigustalitusele.

4. Käesolevas protokollis sätestatud tähtaeg hakkab kulgema sündmuse toimumisele või toimingu tegemisele järgnevast päevast. Kui dokumendi kättetoimetamise viimane päev langeb puhkepäevale liidu institutsioonides või Šveitsis, lõpeb dokumendi kättetoimetamise tähtaeg esimesel järgmisel tööpäeval. Arvesse võetakse puhkepäevi, mis jäävad sellesse ajavahemikku.

Artikkel I.4

Vahekohtuteade

1. Vahekohtumenetluse algatamist taotlev pool (edaspidi „hageja“) saadab teisele poolele (edaspidi „kostja“) ja rahvusvahelisele büroole vahekohtuteate.

2. Vahekohtumenetluse alguseks loetakse kuupäeva, kui kostja on vahekohtuteate kätte saanud.

3. Vahekohtuteade peab sisaldama järgmist:

a) nõue esitada vaidlus vahekohtule;

b) poolte nimed ja kontaktandmed;

c) hageja esindaja(te) nimi ja aadress;

d) menetluse õiguslik alus (kokkuleppe artikli 32 lõige 2 või artikli 33 lõige 2) ning:

i) käesoleva kokkuleppe artikli 32 lõikes 2 osutatud juhtudel vaidluse põhjustanud küsimus, nagu see on lahendamiseks ametlikult kantud ühiskomitee päevakorda vastavalt lepingu artikli 32 lõikele 1 ning

ii) käesoleva kokkuleppe artikli 33 lõikes 2 osutatud juhtudel vahekohtu otsus, kokkuleppe artikli 32 lõikes 5 nimetatud rakendusmeetmed ja vaidlusalused asendusmeetmed;

e) teave selle kohta, milline säte on vaidluse aluseks või sellega seotud;

f) vaidluse lühikirjeldus; ning

g) vahekohtuniku määramine või, kui määratakse viis vahekohtunikku, kahe vahekohtuniku määramine.

4. Käesoleva kokkuleppe artikli 32 lõikes 3 osutatud juhtudel võib vahekohtuteade sisaldada ka teavet vajaduse kohta pöörduda Euroopa Liidu Kohtusse.

5. Vahekohtuteate nõuetekohasuse vaidlustamine ei takista vahekohtu määramist. Vaidluse lahendab lõplikult vahekohus.

Artikkel I.5

Vastus vahekohtuteatele

1. 60 päeva jooksul pärast vahekohtuteate kättesaamist saadab kostja hagejale ja rahvusvahelisele büroole vastuse vahekohtuteatele, mis sisaldab järgmist teavet:

a) poolte nimed ja kontaktandmed;

b) kostja esindaja(te) nimi ja aadress;

c) vastus teabele, mis on esitatud vahekohtuteates vastavalt artikli I.4 lõike 3 punktidele d–f ning

d) vahekohtuniku määramine või, kui määratakse viis vahekohtunikku, kahe vahekohtuniku määramine.

2. Kokkuleppe artikli 32 lõikes 3 osutatud juhtudel võib vastus vahekohtuteatele sisaldada ka vastust teabele, mis on esitatud vahekohtuteates vastavalt käesoleva protokolli artikli I.4 lõikele 4, ning teavet vajaduse kohta pöörduda Euroopa Liidu Kohtusse.

3. Vahekohtu määramist ei takista see, kui kostja vahekohtuteatele ei vasta või vastab sellele mittetäielikult või hilinemisega. Vaidluse lahendab lõplikult vahekohus.

4. Kui kostja taotleb oma vastuses vahekohtuteatale, et vahekohus koosneks viiest vahekohtunikust, määrab hageja 30 päeva jooksul pärast vahekohtuteatele vastuse saamist täiendava vahekohtuniku.

Artikkel I.6

Esindamine ja abi

1. Pooli esindab vahekohtus üks või mitu esindajat. Esindajaid võivad abistada nõustajad või juristid.

2. Esindaja või tema aadressi muutumisest teatatakse teisele poolele, rahvusvahelisele büroole ja vahekohtule. Vahekohus võib igal ajal omal algatusel või poole taotlusel nõuda tõendeid poolte esindajatele antud volituste kohta.

II PEATÜKK

VAHEKOHTU KOOSSEIS

Artikkel II.1

Vahekohtunike arv

Vahekohus koosneb kolmest vahekohtunikust. Vahekohus koosneb viiest vahekohtunikust, kui hageja seda oma vahekohtuteates või kostja oma vastuses vahekohtuteatele taotleb.

Artikkel II.2

Vahekohtunike nimetamine

1. Kui määratakse kolm vahekohtunikku, määrab kumbki pool neist ühe. Poolte määratud kaks vahekohtunikku valivad kolmanda vahekohtuniku, kes on vahekohtu esimees.

2. Kui määratakse viis vahekohtunikku, määrab kumbki pool neist kaks. Poolte määratud neli vahekohtunikku valivad viienda vahekohtuniku, kes on vahekohtu esimees.

3. Kui 30 päeva jooksul pärast seda, kui pooled on määranud viimase vahekohtuniku, ei ole vahekohtunikud jõudnud kokkuleppele vahekohtu eesistuja valimises, määrab esimehe alalise vahekohtu peasekretär.

4. Selleks et aidata kaasa vahekohtu moodustavate vahekohtunike valimisele, koostatakse soovituslik nimekiri isikutest, kellel on lõikes 6 osutatud kvalifikatsioon; see loetelu on ühine kõikidele kahepoolsetele lepingutele siseturu valdkondades, mille osaline Šveits on, sh Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline tervishoiuleping, mis sõlmiti [koht] [kuupäev] (edaspidi „tervishoiuleping“), Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepe, mis sõlmiti Luxembourgis 21. juunil 1999 (edaspidi „põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepe“), ning Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi korrapärase rahalise toetuse kohta majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks Euroopa Liidus, mis sõlmiti [koht] [kuupäev] (edaspidi „leping Šveitsi korrapärase toetuse kohta“), ning seda ajakohastatakse vajaduse korral. Ühiskomitee võtab oma otsusega kõnealuse loetelu vastu ja ajakohastab seda kokkuleppe kohaldamiseks.

5. Kui pool ei määra vahekohtunikku, määrab selle vahekohtuniku Alalise Vahekohtu peasekretär lõikes 4 osutatud nimekirjast. Sellise nimekirja puudumisel nimetab Alalise Vahekohtu peasekretär vahekohtuniku loosi teel isikute hulgast, kelle üks pool või mõlemad pooled on lõike 4 kohaselt ametlikult välja pakkunud.

6. Vahekohtu liikmed peavad olema kõrgelt kvalifitseeritud isikud, kellel on või ei ole pooltega sidemeid, kes on tõendatavalt sõltumatud, vabad huvide konfliktidest ja kellel on lai kogemus. Eelkõige peavad neil olema tõendatud eksperditeadmised õigusküsimustes ja käesoleva kokkuleppega hõlmatud küsimustes; nad ei tohi saada kummaltki poolelt juhiseid ning nad peavad täitma oma ülesandeid üksikisikuna ega tohi vaidlusega seotud küsimustes vastu võtta juhiseid üheltki organisatsioonilt ega valitsuselt. Vahekohtu esimehel peab olema ka vaidluste lahendamise menetluse läbiviimise kogemus.

Artikkel II.3

Vahekohtunike avaldused

1. Kui kaalutakse isiku nimetamist vahekohtunikuks, peab see isik teatama kõikidest asjaoludest, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlusi tema erapooletuses või sõltumatuses. Oma ametisse nimetamisest alates ja kogu vahekohtumenetluse vältel teatab vahekohtunik sellistest asjaoludest viivitamata pooltele ja teistele vahekohtunikele, kui ta ei ole seda varem teinud.

2. Vahekohtuniku võib ametist vabastada, kui ilmnevad asjaolud, mis annavad põhjust kahelda tema erapooletuses või sõltumatuses.

3. Pool võib taotleda tema määratud vahekohtuniku ametist vabastamist üksnes põhjusel, millest ta sai teada alles pärast vahekohtuniku ametisse nimetamist.

4. Kui vahekohtunik ei täida oma ülesandeid või kui tal on *de jure* või *de facto* võimatu oma ülesandeid täita, kohaldatakse artiklis II.4 sätestatud vahekohtunike ametist vabastamise menetlust.

Artikkel II.4

Vahekohtunike ametist vabastamine

1. Pool, kes soovib vahekohtuniku ametist vabastada, esitab sellekohase taotluse 30 päeva jooksul alates kuupäevast, mil teda teavitati vahekohtuniku määramisest, või 30 päeva jooksul alates kuupäevast, mil ta sai teada artiklis II.3 osutatud asjaoludest.

2. Ametist vabastamise taotlus saadetakse teisele poolele, ametist vabastatud vahekohtunikule, teistele vahekohtunikele ja rahvusvahelisele büroole. Taotluses esitatakse ametist vabastamise taotluse põhjused.

3. Kui ametist vabastamise taotlus on esitatud, võib teine pool sellega nõustuda. Kõnealune vahekohtunik võib ka ise tagasi astuda. Nõustumine või tagasiastumine ei tähenda ametist vabastamise taotluse põhjuste tunnustamist.

4. Kui teine pool ei nõustu ametist vabastamise taotlusega 15 päeva jooksul alates selle teatavakstegemisest või kui asjaomane vahekohtunik ei astu tagasi, võib ametist vabastamist taotlev pool paluda Alalise Vahekohtu peasekretäril teha ametist vabastamise kohta otsus.

5. Kui pooled ei lepi kokku teisiti, esitatakse lõikes 4 osutatud otsuses selle otsuse tegemise põhjused.

Artikkel II.5

Vahekohtuniku asendamine

1. Kui vahekohtunik tuleb vahekohtumenetluse käigus asendada, määratakse või valitakse vahekohtuniku asendaja vastavalt artiklis II.2 sätestatud menetlusele, mida kohaldatakse vahekohtuniku määramisel või valimisel, kui käesoleva artikli lõikest 2 ei tulene teisiti. Seda menetlust kohaldatakse ka juhul, kui üks pool ei ole kasutanud oma õigust määrata asendatav vahekohtunik või selles määramises osaleda.

2. Vahekohtuniku asendamise korral jätkub menetlus selles etapis, kus asendatud vahekohtunik lõpetas oma ülesannete täitmise, välja arvatud juhul, kui vahekohus otsustab teisiti.

Artikkel II.6

Vastutuse välistamine

Pooled hoiduvad vahekohtumenetlusega seotud tegevuse või tegevusetuse tõttu vahekohtunike vastu kaebuse esitamisest, välja arvatud tahtliku rikkumise või raske hooletuse korral, niivõrd kui see on kohaldatava õiguse kohaselt võimalik.

III PEATÜKK

VAHEKOHTUMENETLUS

Artikkel III.1

Üldsätted

1. Vahekohtu moodustamise kuupäev on päev, mil vahekohtunikest viimane on nõustunud enda määramisega vahekohtunikuks.

2. Vahekohus tagab, et pooli koheldakse võrdselt ning et menetluse sobivas etapis on mõlemal poolel mõistlik võimalus oma õigusi kaitsta ja seisukohti esitada. Vahekohus viib menetluse läbi nii, et välditakse viivitusi ja tarbetuid kulusid ning tagatakse pooltevahelise vaidluse lahendamine.

3. Suuline ärakuulamine toimub, kui vahekohus ei otsusta pärast poolte ärakuulamist teisiti.

4. Kui pool saadab vahekohtule teate, teeb ta seda rahvusvahelise büroo kaudu, saates samal ajal teate koopia ka teisele poolele. Rahvusvaheline büroo saadab teate koopia igale vahekohtunikule.

Artikkel III.2

Vahekohtumenetluse toimumise koht

Vahekohtumenetlus toimub Haagis. Erandlikel asjaoludel võib vahekohus kokku tulla mis tahes muus kohas, mida ta peab oma nõupidamiste jaoks sobivaks.

Artikkel III.3

Keel

1. Menetluskeeled on prantsuse ja inglise keel.

2. Vahekohus võib nõuda, et kõigile hagiavalduse või kostja vastusega koos esitatavatele dokumentidele ja kõigile lisadokumentidele, mis esitatakse menetluse käigus originaalkeeles, lisataks nende tõlge ühte menetluskeelde.

Artikkel III.4

Hagiavaldus

1. Hageja saadab hagivalduse kirjalikult kostjale ja rahvusvahelise büroo kaudu vahekohtule vahekohtu määratud tähtaja jooksul. Hageja võib otsustada käsitada artiklis I.4 osutatud vahekohtuteadet hagiavaldusena, tingimusel et see vastab ka käesoleva artikli lõigetes 2 ja 3 sätestatud tingimustele.

2. Hagiavaldus peab sisaldama järgmist teavet:

a) artikli I.4 lõike 3 punktides b–f sätestatud teave;

b) hagi aluseks olevad faktilised asjaolud ning

c) nõude toetuseks esitatud õiguslikud väited.

3. Hageja lisab hagiavaldusele nii suures ulatuses kui võimalik tema poolt osutatud dokumendid ja muud tõendid või siis viitab neile. Käesoleva kokkuleppe artikli 32 lõikes 3 osutatud juhtudel peab hagiavaldus võimaluse korral sisaldama ka teavet vajaduse kohta pöörduda Euroopa Liidu Kohtusse.

Artikkel III.5

Kostja vastus

1. Kostja saadab kostja vastuse kirjalikult hagejale ja rahvusvahelise büroo kaudu vahekohtule vahekohtu määratud tähtaja jooksul. Kostja võib otsustada käsitada vastust artiklis I.5 osutatud vahekohtuteatele kostja vastusena, tingimusel et vastus vahekohtuteatele vastab ka käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud tingimustele.

2. Kostja vastuses tuleb esitada oma seisukohad hagiavalduses sisalduva teabe kohta, millele on osutatud käesoleva protokolli artikli III.4 lõike 2 punktides a–c. Kostja lisab kostja vastusele nii suures ulatuses kui võimalik tema poolt osutatud dokumendid ja muud tõendid või siis viitab neile. Käesoleva kokkuleppe artikli 32 lõikes 3 osutatud juhtudel peab hagiavaldus võimaluse korral sisaldama ka teavet vajaduse kohta pöörduda Euroopa Liidu Kohtusse.

3. Kostja võib esitada kostja vastuses või vahekohtumenetluse hilisemas etapis vastuhagi, kui vahekohus otsustab, et selline viivitus on asjaoludega põhjendatud, tingimusel et vahekohus on pädev seda lahendama.

4. Vastuhagi suhtes kohaldatakse artikli III.4 lõikeid 2 ja 3.

Artikkel III.6

Vahekohtu pädevus

1. Vahekohus otsustab, kas tal on pädevus vastavalt kokkuleppe artikli 32 lõikele 2 või artikli 33 lõikele 2.

2. Kokkuleppe artikli 32 lõikes 2 osutatud juhtudel on vahekohus pädev arutama vaidluse põhjustanud küsimust, nagu see on ametlikult kantud lahendamiseks ühiskomitee päevakorda vastavalt kokkuleppe artikli 32 lõikele 1.

3. Kokkuleppe artikli 33 lõikes 2 osutatud juhtudel on põhiasja arutanud vahekohus pädev kontrollima vaidlusaluste asendusmeetmete proportsionaalsust, sealhulgas juhul, kui need meetmed võeti täielikult või osaliselt muu kahepoolse lepinguga siseturu valdkonnas, mille osaline Šveits on.

4. Esialgne vastuväide vahekohtu pädevuse puudumise kohta esitatakse hiljemalt kostja vastuses või vastuses vastuhagile. Asjaolu, et pool on määranud vahekohtuniku või on osalenud tema määramises, ei võta talt õigust esitada esialgset vastuväidet. Esialgne vastuväide, et vaidluse lahendamine ületab vahekohtu pädevuse piire, esitatakse niipea, kui menetluse käigus tuleb kõne alla küsimus, mille lahendamine väidetavalt ületab vahekohtu pädevust. Igal juhul võib vahekohus pärast ettenähtud tähtaja möödumist esialgse vastuväite rahuldada, kui ta leiab, et viivitus on põhjendatud.

5. Vahekohus võib teha lõikes 4 nimetatud esialgse vastuväite kohta otsuse kas enne asja sisulist lahendamist või käsitleda seda sisulises otsuses.

Artikkel III.7

Muud kirjalikud esildised

Vahekohus võib pärast pooltega konsulteerimist otsustada, millised kirjalikud esildised pooled lisaks hagiavaldusele ja kostja vastusele esitama peavad või esitada võivad ning määrab nende esitamise tähtaja.

Artikkel III.8

Tähtajad

1. Vahekohtu poolt dokumentide, sh hagiavalduse ja kostja vastuse esitamiseks määratud tähtaeg ei tohi olla pikem kui 90 päeva, kui pooled ei lepi kokku teisiti.

2. Vahekohus teeb oma lõpliku otsuse 12 kuu jooksul alates vahekohtu moodustamise kuupäevast. Erandlikel asjaoludel võib vahekohus eriti keerulistes küsimustes seda tähtaega pikendada veel kuni kolme kuu võrra.

3. Lõigetes 1 ja 2 sätestatud tähtaegu lühendatakse poole võrra:

a) hageja või kostja taotlusel, kui vahekohus otsustab 30 päeva jooksul alates taotluse esitamisest ja pärast teise poole ärakuulamist, et asi on kiireloomuline, või

b) poolte kokkuleppel.

4. Käesoleva kokkuleppe artikli 33 lõikes 2 osutatud juhtudel teeb vahekohus oma lõpliku otsuse kuue kuu jooksul alates kuupäevast, mil asendusmeetmetest teatati vastavalt kokkuleppe artikli 33 lõikele 1.

Artikkel III.9

Pöördumine Euroopa Liidu Kohtusse

1. Lepingu artikli 29 ja artikli 32 lõike 3 kohaldamisel pöördub vahekohus Euroopa Liidu Kohtusse.

2. Vahekohus võib menetluse käigus igal ajal pöörduda Euroopa Liidu Kohtusse, tingimusel et ta suudab piisavalt täpselt määratleda kohtuasja õigusliku ja faktilise tausta ning sellega seotud õiguslikud küsimused.

Vahekohtumenetlus peatatakse seniks, kuni Euroopa Liidu Kohus on oma otsuse teinud.

3. Kumbki pool võib saata vahekohtule põhjendatud taotluse pöörduda Euroopa Liidu Kohtu poole. Vahekohus lükkab taotluse tagasi, kui ta leiab, et lõikes 1 osutatud Euroopa Liidu Kohtusse pöördumise tingimused ei ole täidetud. Kui vahekohus lükkab poole taotluse Euroopa Liidu Kohtusse pöördumiseks tagasi, põhjendab ta oma otsust sisulises otsuses.

4. Vahekohus pöördub Euroopa Liidu Kohtusse teatega. Teade peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

a) vaidluse lühikirjeldus;

b) liidu õigusakt (õigusaktid) ja/või vaidlusaluse lepingu säte (sätted) ning

c) liidu õiguse mõiste, mida tuleb tõlgendada vastavalt kokkuleppe artikli 29 lõikele 2.

Vahekohus teatab pooltele Euroopa Liidu Kohtusse pöördumisest.

5. Euroopa Liidu Kohus kohaldab analoogia põhjal kodukorda, mida kohaldatakse tema pädevuse suhtes teha eelotsuseid aluslepingute ja õigusaktide tõlgendamise kohta liidu institutsioonide, organite ja asutuste poolt.

6. Esindajad ja juristid, kellel on artiklite I.4, I.5, III.4 ja III.5 kohaselt õigus esindada pooli vahekohtus, on volitatud esindama pooli Euroopa Liidu Kohtus.

Artikkel III.10

Ajutised meetmed

1. Lepingu artikli 33 lõikes 2 osutatud juhtudel võib kumbki kokkuleppeosaline vahekohtumenetluse mis tahes etapis taotleda ajutiste meetmete kohaldamist, mis seisneb asendusmeetmete peatamises.

2. Lõike 1 kohases taotluses tuleb märkida hagi ese, kiireloomulisust põhjendavad asjaolud ning fakti- ja õigusväited, mis esmapilgul põhjendavad taotletud ajutiste meetmete kohaldamist. Sellele lisatakse ajutiste meetmete kohaldamise põhjendamiseks kõik kättesaadavad tõendid või tõendite kogumise taotlused..

3. Ajutisi meetmeid taotlev pool saadab oma taotluse kirjalikult teisele poolele ja rahvusvahelise büroo kaudu vahekohtule. Vahekohus määrab lühikese tähtaja, mille jooksul teine pool võib esitada kirjalikke või suulisi seisukohti.

4. Vahekohus võtab ühe kuu jooksul alates lõikes 1 osutatud taotluse esitamisest vastu otsuse vaidlustatud asendusmeetmete peatamise kohta, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) vahekohus on esmapilgul veendunud, et ajutiste meetmete kohaldamist taotleva poole esitatud väited on põhjendatud;

b) vahekohus on seisukohal, et kuni lõpliku otsuse tegemiseni kannaks ajutiste meetmete kohaldamist taotlev pool suurt ja korvamatut kahju, kui asendusmeetmeid ei peatata ning

c) kahju, mis tekitati ajutisi meetmeid taotlevale isikule vaidlusaluste asendusmeetmete viivitamatu kohaldamisega, kaalub üles huvi neid meetmeid viivitamatult ja tõhusalt kohaldada.

5. Artikli III.9 lõike 2 teises lõigus osutatud menetluse peatamist ei kohaldata käesoleva artikli kohaste menetluste suhtes.

6. Vahekohtu poolt lõike 4 kohaselt tehtud otsusel on üksnes ajutine mõju ning see ei piira vahekohtu sisulise otsuse tegemist.

7. Kui vahekohtu poolt käesoleva artikli lõike 4 kohaselt tehtud otsuses ei ole peatamise lõpetamiseks ette nähtud varasemat kuupäeva, lõpeb kehtivuse peatamine siis, kui tehakse lepingu artikli 33 lõike 2 kohane lõplik otsus.

8. Käesoleva artikli kohaldamisel võtab vahekohus ajutisi meetmeid taotleva poole ja teise poole asjaomaste huvide kaalumisel ebaselguse vältimiseks arvesse üksikisikute ja ettevõtjate huve, kuid selle tulemusel ei teki sellistel üksikisikutel või ettevõtjatel vahekohtus kaebeõigust.

Artikkel III.11

Tõendid

1. Pooled esitavad tõendid hagiavalduse või kostja vastuse aluseks olevate asjaolude kohta.

2. Vahekohus võib poole taotluse korral või omal algatusel nõuda pooltelt teavet, mida ta peab vajalikuks ja asjakohaseks. Vahekohus määrab pooltele tähtaja tema taotlusele vastamiseks.

3. Vahekohus võib poole taotluse korral või omal algatusel nõuda kõigist teabeallikatest teavet, mida ta peab asjakohaseks. Vahekohtul on õigus küsida ka ekspertide arvamust, kui ta peab seda asjakohaseks, võttes vajadusel arvesse poolte vahel kokku lepitud tingimusi.

4. Vahekohtu poolt käesoleva artikli alusel saadud kogu teave tehakse pooltele kättesaadavaks ja pooled võivad selle teabe kohta vahekohtule märkusi esitada.

5. Pärast teise poole seisukohtade küsimist võtab vahekohus asjakohased meetmed, et lahendada poole tõstatatud küsimused, mis puudutavad isikuandmete kaitset, ametisaladust ja konfidentsiaalsusega seotud õiguspäraseid huve.

6. Vahekohus otsustab esitatud tõendite vastuvõetavuse, asjakohasuse ja kaalukuse üle.

Artikkel III.12

Istungid

1. Kui istung tuleb pidada, teatab vahekohus pärast pooltega konsulteerimist pooltele piisavalt aegsasti istungi kuupäeva, kellaaja ja koha.

2. Istung on avalik, kui vahekohus ei otsusta mõjuvatel põhjustel omal algatusel või poolte taotlusel teisiti.

3. Vahekohtu esimees koostab iga istungi kohta protokolli ja allkirjastab selle. Ainult sellised protokollid on autentsed.

4. Vahekohus võib otsustada korraldada virtuaalistungi vastavalt rahvusvahelise büroo tavale. Pooli teavitatakse sellest tavast õigeaegselt. Sellistel juhtudel kohaldatakse lõiget 1 *mutatis mutandis* ja lõiget 3.

Artikkel III.13

Vaikimisi otsused

1. Kui hageja ei ole käesolevas protokollis või vahekohtu poolt kehtestatud tähtaja jooksul hagiavaldust esitanud ja ei tõenda, et tal olid selleks mõjuvad põhjused, teeb vahekohus otsuse vahekohtumenetlus lõpetada, välja arvatud juhul, kui on lahendamata küsimusi, mille kohta on vaja teha otsus, ja kui vahekohus peab seda asjakohaseks.

Kui kostja ei ole käesolevas protokollis või vahekohtu poolt kehtestatud tähtaja jooksul esitanud vastust vahekohtuteatele või kostja vastust ja ei tõenda, et tal olid selleks mõjuvad põhjused, teeb vahekohus otsuse menetlust jätkata, ilma et seda iseenesest käsitataks hageja väidetega nõustumisena.

Teist lõiku kohaldatakse ka juhul, kui hageja on jätnud esitamata vastuse vastuhagile.

2. Kui artikli III.12 lõike 1 alusel nõuetekohaselt kohtusse kutsutud pool ei ilmu kohtuistungile ja ei tõenda, et tal olid selleks mõjuvad põhjused, võib vahekohus menetlust jätkata.

3. Kui pool, kellelt on nõuetekohaselt taotletud täiendavaid tõendeid, jätab need esitamata kehtestatud tähtaja jooksul ega tõenda, et tal olid selleks mõjuvad põhjused, teeb vahekohus otsuse olemasolevate tõendite põhjal.

Artikkel III.14

Menetluse lõpetamine

1. Kui on tõendatud, et pooltel on olnud mõistlik võimalus oma väiteid esitada, võib vahekohus kuulutada menetluse lõpetatuks.

2. Vahekohus võib omal algatusel või poole taotlusel, kui ta peab seda erandlike asjaolude tõttu vajalikuks, igal ajal enne otsuse tegemist menetluse uuendada.

IV PEATÜKK

OTSUS

Artikkel IV.1

Otsused

Vahekohus püüab teha otsuseid konsensuse alusel. Kui aga otsuse tegemine konsensuse alusel osutub võimatuks, teeb vahekohus otsuse vahekohtunike häälteenamusega.

Artikkel IV.2

Vahekohtuotsuse vorm ja mõju

1. Vahekohus võib teha eri küsimustes otsuseid eraldi ja eri aegadel.

2. Kõik vahekohtuotsused peavad olema kirjalikud ja neis märgitakse nende aluseksolevad põhjused. Vahekohtuotsused on lõplikud ja pooltele siduvad.

3. Vahekohtuotsus peab olema vahekohtunike poolt allkirjastatud, selles tuleb märkida otsuse tegemise kuupäev ja näidata ära vahekohtu asukoht. Rahvusvaheline büroo edastab pooltele vahekohtunike allkirjastatud otsuse koopia.

4. Rahvusvaheline büroo avalikustab vahekohtuotsuse.

Vahekohtuotsuse avalikustamisel järgib rahvusvaheline büroo asjakohaseid isikuandmete kaitset, ametisaladust ja konfidentsiaalsusega seotud õigustatud huve käsitlevaid eeskirju.

Teises lõigus osutatud eeskirjad on samad kõigi kahepoolsete lepingute puhul sellistes siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb, samuti tervishoiulepingu, põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe ja Šveitsi korrapärast rahalist toetust käsitleva lepingu puhul. Ühiskomitee võtab oma otsusega kõnealused eeskirjad vastu ja ajakohastab neid kokkuleppe kohaldamiseks.

5. Pooled peavad täitma kõik vahekohtu otsused viivitamata.

6. Kokkuleppe artikli 32 lõikes 2 osutatud juhtudel määrab vahekohus, olles saanud poolte arvamuse, oma sisulises otsuses otsuse täitmiseks mõistliku tähtaja vastavalt lepingu artikli 32 lõikele 5, võttes arvesse poolte sisemenetlusi.

Artikkel IV.3

Kohaldatav õigus, tõlgendamisreeglid, vahendaja

1. Kohaldatav õigus koosneb käeolevast kokkuleppest, liidu õigusaktidest, millele selles viidatakse, ning muudest rahvusvahelise õiguse normidest, mis on kõnealuste õigusaktide kohaldamisega seotud.

2. Vahekohus teeb otsuse vastavalt kokkuleppe artiklis 29 osutatud tõlgendamiseeskirjadega.

3. Vaidluste lahendamise organi eelnevad otsused lepingu artikli 33 lõikes 1 osutatud muu kahepoolse lepingu kohaste asendusmeetmete proportsionaalsuse kohta on vahekohtule siduvad.

4. Vahekohtul ei ole lubatud teha otsust vahendajana ega *ex aequo et bono*.

Artikkel IV.4

Mõlemat poolt rahuldav lahendus või muud põhjused menetluse lõpetamiseks

1. Pooled võivad ükskõik millal leppida kokku lahenduses, mis rahuldab mõlemat poolt. Nad teatavad sellest lahendusest ühiselt vahekohtule. Kui lahendus nõuab kummagi poole vastavate riiklike menetluste kohast heakskiitu, viidatakse teates kõnealusele nõudmisele ja vahekohtumenetlus peatatakse. Vahekohtumenetlus lõpetatakse, kui sellist heakskiitu ei ole vaja või kui teatatakse selliste riiklike menetluste lõpetamisest.

2. Kui hageja teatab menetluse käigus vahekohtule kirjalikult, et ta ei soovi menetlust jätkata, ja kui kostja ei ole kuupäevaks, mil vahekohus selle teate kätte saab, astunud menetluses ühtegi sammu, teeb vahekohus otsuse menetluse lõpetamise kohta. Vahekohus teeb otsuse kulude kohta, mis tuleb kanda hagejal, kui see on selle poole käitumise tõttu põhjendatud.

3. Kui vahekohus jõuab enne oma otsuse tegemist järeldusele, et menetluse jätkamine on muutunud mõttetuks või võimatuks muudel kui lõigetes 1 ja 2 osutatud põhjustel, teatab vahekohus pooltele oma kavatsusest teha otsus menetluse lõpetamise kohta.

Esimest lõiku ei kohaldata, kui on lahendamata küsimusi, mille kohta on vaja teha otsus, ja kui vahekohus peab seda asjakohaseks.

4. Vahekohus edastab pooltele vahekohtumenetluse lõpetamise otsuse või poolte kokkuleppel tehtud ja vahekohtunike allkirjastatud otsuse koopia. Artikli IV.2 lõikeid 2–5 kohaldatakse vahekohtu otsuste suhtes, mis tehakse poolte kokkuleppel.

Artikkel IV.5

Vahekohtu otsuste parandamine

1. 30 päeva jooksul pärast otsuse kättesaamist võib kumbki pool taotleda, et vahekohus kõrvaldaks otsuses leiduvad arvutusvead, sisulised või kirjavead või mistahes muud samalaadsed vead või väljajätmised, teatades sellest taotlusest rahvusvahelise büroo kaudu teisele poolele ja vahekohtule. Kui vahekohus peab sellist taotlust põhjendatuks, teeb ta paranduse 45 päeva jooksul pärast taotluse kättesaamist. Taotlusel ei ole peatavat mõju artikli IV.2 lõikes 6 sätestatud tähtajale.

2. 30 päeva jooksul pärast otsuse teatavakstegemist võib vahekohus teha lõikes 1 osutatud parandusi omal algatusel.

3. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud parandused tehakse kirjalikult ja need moodustavad otsuse lahutamatu osa. Kohaldatakse artikli IV.2 lõikeid 2–5.

Artikkel IV.6

Vahekohtunike tasud

1. Artiklis IV.7 osutatud tasud peavad olema mõistlikud, võttes arvesse juhtumi keerukust, vahekohtunike poolt sellele kulutatud aega ja kõiki muid asjaomaseid asjaolusid.

2. Koostatakse loetelu päevaraha ja maksimum- ja miinimumtundide kohta, mis on sama kõigi kahepoolsete lepingute puhul sellistes siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb, samuti tervishoiulepingu, põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe ja Šveitsi korrapärast rahalist toetust käsitleva lepingu puhul, ning seda ajakohastatakse vajaduse korral. Ühiskomitee võtab oma otsusega kõnealuse loetelu vastu ja ajakohastab seda kokkuleppe kohaldamiseks.

Artikkel IV.7

Kulud

1. Kumbki pool kannab omaenda kulud ja poole vahekohtu kuludest.

2. Vahekohus määrab oma kulud kindlaks asja kohta tehtud sisulises otsuses. Kõnealused kulud hõlmavad üksnes:

a) vahekohtunike tasusid, mis esitatakse iga vahekohtuniku kohta eraldi ja mille suuruse määrab kindlaks vahekohus ise kooskõlas artikliga IV.6;

b) vahekohtunike reisi- ja muud kulud ning

c) rahvusvahelise büroo tasud ja kulud.

3. Lõikes 2 osutatud summad peavad olema mõistlikud, võttes arvesse vaidlusalust summat, vaidluse keerukust, aega, mille vahekohtunikud ja vahekohtu määratud eksperdid on sellele kulutanud, ning muid asjassepuutuvaid asjaolusid.

Artikkel IV.8

Kulude ettemaksed

1. Vahekohtumenetluse alguses võib rahvusvaheline büroo nõuda, et mõlemad pooled maksaks artikli IV.7 lõikes 2 osutatud kulude katteks ettemaksena võrdse summa.

2. Vahekohtumenetluse käigus võib rahvusvaheline büroo nõuda pooltelt lõikes 1 osutatud tagatistele lisaks täiendavaid tagatisi.

3. Kõik poolte poolt käesoleva artikli kohaldamisel deponeeritud summad makstakse rahvusvahelisele büroole ja ta maksab need välja tegelike kulude, sealhulgas eelkõige vahekohtunike ja rahvusvahelise büroo tasude katteks.

V PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel V.1

Muudatused

Ühiskomitee võib oma otsusega käesolevat protokolli muuta.